

Я76
М70

«МИЧЭЭР»

АБЫЛАННААХ ААРТЫГА

УДК 793.31(571.56)(091)(082)

ББК 85.364.2(2Рос.Яку)я43

Хомуйан онордулар:

А. Н. Окоемов, Нь. М. Баишева, Т. Ф. Филиппова, Н. Д. Жиркова,
А. В. Избекова, Е. П. Охлопкова, А. А. Томская, М. Н. Дьяконов

«МИЧЭЭР» абыланнаах аартыга / [хомуйан онордулар: А. Н. Окоемов
М70 уо.д.а.]. – Дьокуускай : Офсет, 2010. – 56 с.
Агентство СИР НБР Саха

УДК 793.31(571.56)(091)(082)

ББК 85.364.2(2Рос.Яку)я43

ы и духовного развития МО «Намский улус», 2010

© Оформление. ООО РИЦ «Офсет», 2010

«Нам улууһа» МТ Культураба уонна духуобунай сайдыыга управлениета
«Хомустаах 1-кы нэһилиэгэ» МТ

А76
М70

«МИЧЭЭР»

АБЫЛАННААХ ААРТЫГА

Россия образцовай коллектива, Саха Республикатын
«Мичээр» оҕо үнкүүтүн народнай ансаамбыла
тэриллибитэ 25 сылыгар

57834

Намская ЦБС РС(Я)	Ф43
----------------------	-----

Дьокуускай * 2009

*Атласов Александр Павлович,
«Хомустаах I-кы нэһилиэгэ» МТ баһылыга*

Нам улуунун I Хомустаах нэһилиэгин историятыгар кэрэ-бэлиэ түгэн үүннэ: бары киэн туттар, сөбүлээн көрөр, чахчы да нэһилиэкпит «визитнай карточката», сүүһүнэн ыччат дьоллоох оҕо сааһын аргыһа буолбут «Мичээр» образцовай үнкүү норуодунай ансаамбыла тэриллибитэ 25 сылын туолла.

Кини олорорун тухары кэрэбэ, үтүөбэ, үйэлээххэ тардыһар. Оҕо намчы дууһата мэлдьи кэрэ эйгэбэ – ойуулуур-дьүһүннүүр искусствоба, музыкаба, үнкүүгэ уһараабат интэриэстээх буолар, оттон ол эйгэбэ илиититтэн сизтэн киллэрэр, мэлдьи сөхтөрөр, санаттан сананы арыһар, бэйэтин кытта тэннэ уматар Учууталлаах, Уһуйааччылаах буоллабына, ол – дьоллоох оҕо. Оннук кининэн буолар «Мичээр» ансаамбылы тэрийбит, үрдүк таһымна таһаарбыт, куруук нэһилиэгин ыччатын туһугар сүүрэр-көтөр, айар-тутар биер дойдулаахпыт – Саха Республикатын культуратын туйгуна, Нам улуунун Ытык киһитэ Окоемов Александр Николаевич.

Норуот үнкүүтэ – бу искусство биер чыпчаала: тыла суох хамсаныы көмөгүнэн дууһа үөрүүтүн-хомолтотун, араас уйан туругун дьонно-сэргэбэ тиэрдии, кинилэр сүрэхтэригэр-быардарыгар ону инэрии, кырдык, уустук уонна үгүс сыралаах үлэттэн тахсара саарбаба суох. Кэрэ быһыыны-таһааны, имигэс, намчы, олоххо бэлэмнээх буолууну ингэрэрин таһынан, бу ансаамбыл нитэн таһаарбыт оҕолоругар, ыччаттарыгар төрөөбүт түөлбэлэригэр таптала, көлүөнэттэн көлүөнэбэ бэриллэн бүгүнгү күнгэ диэри тийэн кэлбит норуот историяны сыаналыыр дьобурун ингэрдэ. Кинилэр инники олохторугар айар куттаах дьон буола үүммүттэрэ, «кэрэ» диэн өйдөбүлү илдэ улааппыттара туһаны эрэ аҕалыахтын!

Санаттан санга тэтим, сонунтан сонун ис хоһоон – бу олох ирдэбилэ. «Мичээр» образцовай үнкүү народнай ансаамбыла сайдар кэскилэ киэн, өссө да уһун сылларга көрөөччүлэрин махталын, тапталаһын ыла турдун, оҕо-аймах талаанын, кыабын арыһа, уһугуннара сырыттын!

Үйэ чиэппэрэ кэм устата ансаамбылга үлэлээбит, дьарыктаммыт биер дойдулаахтарбын бу кэрэ-бэлиэ үбүлүөйдээх күнүнэн эбэрдэлиибин, Кэрэ эйгэтигэр эриллибит кэмнэргит уоттаах төлөнө сөбөрүйэтигэр, салбанан бара турарыгар ис сүрэхпиттэн баҕарабын.

Россия образцовый коллектив

«Мичээр»

оҕо үнкүүтүн
народной ансаамбыла

*Окоемов Александр Николаевич,
отличник культуры Республики Саха (Якутия),
почетный гражданин Намского улуса, художественный
руководитель ОДК России, НТА РС(Я) «Мичээр»*

В 1984 году при сельском клубе был создан кружок танца для молодежи села. Первыми участниками танцевального кружка была молодежь, работающая после школы на производстве: Александр Атласов, Егор Охлопков, Станислав Федотов, Гаврил Жирков, Игнат Оконешников, Константин Бурнашев, Филипп Николаев, Петр Протопопов, Денис Федоров, Яна Орлова, Лена Жиркова, Лариса Баишева, Елизавета Дмитриева, Анастасия Петрова, Анна и Зоя Бурнашёвы. Сразу сложился дружный сплоченный коллектив, который на республиканском конкурсе молодых талантов стал лауреатом, исполнив хореографическую композицию «Үчүгэй Үөдүйээн».

Был открыт кружок танца и для учащихся средней школы. Первыми моими воспитанниками были Маша и Варя Корякины, Муся и Ньургуйаана Егоровы, Ася и Туйаара Белолобские, Туйаара Соловьёва, Лена Степанова, Эльза Сысолятина, Северина Соловьёва, Туйаара Ананьева. Концертмейстером работал Азаров Николай Филиппович. Детский танцевальный ансамбль «Мичээр» начался именно с этого коллектива. «Мичээр» в переводе означает «улыбка», которую мы дарим всем своим зрителям.

С огромной благодарностью я вспоминаю людей, которые оказали неоценимую помощь в становлении ансамбля. Это – директор школы Горохов Николай Христофорович, учителя Алексеева Галина Георгиевна, Данилова Мария Ивановна, Орлова Яна Петровна, председатель наследного совета народных депутатов Данилов Василий Трифонович.

В 1984 году пришёл первый успех – мы стали лауреатами зонального и республиканского конкурсов «Танцует Якутия».

Огромную поддержку оказал директор совхоза «Намский» Алексеев Дмитрий Федотович. В 1985 году по его инициативе был открыт хореографический класс при филиале Намской детской музыкальной школы, нам было выделено собственное здание, оборудованное станками, зеркалами, были созданы условия для творчества.

За 25 лет работы через наш ансамбль прошли более 200 выпускников. Многие выпускники выбрали делом своей жизни именно танцы, хореографию, передают свои знания, умения теперь уже своим воспитанникам.

Дьэ, бүгүн кэлэммин санаатым
Эриэккэс эдэркээн кэмнэрбин,
Халтайга ыыппатах күннэрбин
Ыччакка анаабыт эбиппин.

Кэрэни кэрэхсиир буоламмын,
Оҕо-саас дууһатын таарыйан,
Олоххо дьобуру саҕаммын
Үтүөбэ угуйбут эбиппин.

Санаабар алгыстаах үлэбин
Сангарды саҕалыыр курдукпун,
Сылларым түбүктээх кэмнэрин
Билбэккэ аһарбыт эбиппин.

Бар дьоммор үтөнү баҕаран
Күннэтэ көрсөбүн сананы,
Ураты санаабын толорон,
Дьон-сэргэ үөрүүтүн көрөбүн.

Мичээр

– лучший танцевальный
коллектив улуса

*Кириллин Александр Васильевич,
Отличник культуры РС(Я),
начальник управления культуры и духовного развития
МО «Намский улус» с 1996 по 2009 гг.*

В Намском улусе много детских танцевальных коллективов, есть с большим стажем и недавно появившиеся, но этот ансамбль, которому исполняется четверть века, занимает особое место среди наших хореографических коллективов.

Детский образцовый народный танцевальный ансамбль «Мичээр» Хомустахского первого наслега Намского улуса на сегодняшний день – самое тугилованное учреждение культуры. Ансамбль больше других по численности состава, штата, званий, выпускников и гастрольного выступления.

За 25 лет было подготовлено и выпущено ансамблем несколько сотен юношей и девушек. Многие выпускники за этот период стали специалистами различных отраслей народного хозяйства, некоторые связали свою жизнь с хореографическим искусством. 5 лет тому назад мы удивлялись танцевальному мастерству, стройности и грациозности выпускников ансамбля, которые пришли поздравить «Мичээр» с 20-летием. Это были матери семей, имеющих 2-3 детей, а казались нам юными школьницами благодаря усилиям руководителя ансамбля Александра Николаевича Окоемова и всего коллектива. В «Мичээре» и юношей больше, чем у всех остальных. У ансамбля Мичээр растет младший по возрасту последователь – ансамбль «Сандаара» в Партизанском наслеге.

Вклад этого ансамбля в дело воспитания молодежи, развитие культуры наслега, улуса и республики огромен; за этот вклад выражаем огромное спасибо нашему ансамблю «Мичээр», ветеранам коллектива, родителям юных танцоров и выпускникам ансамбля!

«Мичээр» – это наша гордость!

«Мичээр» – это улыбка. Пусть всегда «Улыбка» улыбается многолико и дружно, пусть всегда заставляет улыбаться и восхищаться всех своих зрителей!

Горячо и сердечно поздравляю «Мичээр» с юбилеем!

Всему коллективу ансамбля ветеранам и выпускникам желаем доброго счастья!

*Терютин Николай Николаевич,
зам.директора Республиканского центра дополнительного
образования и гражданско-патриотического воспитания детей
Министерства образования РС(Я),
отличник образования и культуры РС(Я)*

Уважаемый Александр Николаевич, выпускники и участники ансамбля «Мичээр», родители!

От всей души поздравляю с 25-летним юбилеем народного образцового детского коллектива Российской Федерации «Мичээр» села I Хомустах Намского улуса!

В течение 25 лет ансамбль является ведущим детским танцевальным коллективом в республике благодаря талантливому руководителю, почетному гражданину Намского улуса, отличнику культуры Республики Саха (Якутия) Александру Николаевичу Окоемову.

Коллектив имеет неповторимый почерк, оригинальные постановки, яркие сюжеты, свое видение развития якутского народного танца. Каждое выступление ансамбля – это настоящий праздник, где главными героями являются талантливые ученики Хомустахской школы. Именно их упорный труд, талант и системная работа руководителя снискали ансамблю популярность не только в нашей республике, но и в России и за рубежом. Мы гордимся успехами ансамбля и надеемся, что «Мичээр» и впредь будет достойно представлять искусство юных якутян на конкурсах и фестивалях различного уровня.

Желаю коллективу дальнейших творческих достижений благодарных зрителей, талантливых и способных учеников, процветания!

Дарующие людям радость

*Толстякова Сима Петровна,
засл. работник культуры Республики Саха (Якутия),
отличник культуры Республики Саха (Якутия)*

Ансамбль «Мичээр» с. 1 Хомустаах Намского улуса является одним из известных коллективов, пропагандистом танцевального искусства не только в улусе, но и в республике. Руководитель ансамбля отличник культуры РС(Я) Александр Николаевич Окоемов. Фанат, влюбленный в свою профессию, он отдает всего себя любимому делу. Во время учебы в культурно-просветительном училище, а за тем филиале ВСГАКИ он постигал азы хореографии, шлифуя усердием и кропотливым трудом. А теперь полученные знания и любовь к танцу он передает своим воспитанникам. Его танцы легки, дающие людям радость, доброту, уважение к народным традициям, которые передавались от поколения в поколение.

Любое дело постигается усердием и трудом и это понимают участники ансамбля «Мичээр». Самые яркие танцы, исполненные характерной лиричностью, изяществом остаются в памяти у зрителей: танец «В березовой роще», «Уьун суьуох», «Саадьабай обус»... Тему Александр ищет в повседневной жизни. «Саадьабай обус» - тема детская игра с деревянной игрушкой. В старину из осины стругали деревянные быков для игр ребят. Оригинальная постановка на тему якутских игр. Танцуют мальчики, демонстрируя выносливость, смекалистость, гибкость. Красота и ум, якутской девушки в её длинной косе, так гласит якутская мудрость. В танце в постановке А.Окоемова «Уьун суьуох» девушки грациозны, таинственны. Уважительное отношение юношей их почитание раскрывается в этом танце. За 25 лет творчества в коллективе Александр Николаевич воспитал и выпустил несколько сот детей с духовной нравственной культурой, раскрыв творческие способности, помог обрести гармонию духа и тела, духовную гармонию. Главное воспитанникам ансамбля «Мичээр» не потерять обретенное духовное богатство, гармонию, которая дает духовную стержень в этой жизни. Творческого полета, дарующие людям радость!

*Колесов Александр Михайлович,
директор I Хомустахской СОШ Намского улуса,
Отличник образования РС(Я)*

Образцовый детский народный танцевальный ансамбль «Мичээр» – это фейерверк красок, улыбок, задора! Ему аплодировали Москва, Болгария, Франция, Тунис, Германия, Греция, Турция, Китай.

Свою историю коллектив ведет с 1984 года. Тогда при сельском клубе был создан кружок танца для молодежи села и для учащихся средней школы. Бессменным руководителем является Окоемов Александр Николаевич. Благодаря его жизненной позиции, неутомимой энергии был создан творческий коллектив. Александр Николаевич хорошо знает природу и специфику развития и особенно возрастную физиологию и психологию детей, что позволяет ему планировать и проводить занятия. Хореографический ансамбль стал настоящей школой эстетического воспитания для детей и подростков села I Хомустах. Ребята приобщаются к искусству, красоте и незыблемым истокам народного танца. Его танцевальные номера отличают самобытность, жизнерадостность, а в исполнении учащихся – это яркие выступления, отражающие высокий профессионализм и детскую непосредственность. «Мичээр» является лауреатом региональных, республиканских, всероссийских и международных фестивалей и конкурсов. Коллектив – постоянный участник всех самых крупных и значимых мероприятий школы, села, улуса и республики. Ансамбль всегда готов покорять зрителей новыми творческими победами. В 2004 году за большой вклад в эстетическое воспитание подрастающего поколения, многолетнюю плодотворную деятельность «Мичээр» был удостоен высокого звания «Образцовый детский народный коллектив».

За 25 лет работы через ансамбль прошли более 200 выпускников. Многие выпускники ансамбля поступили на хореографические отделения профессиональных учебных заведений, окончив учебные заведения, они продолжают работать хореографами, педагогами, заведующими хореографических отделений, некоторые являются артистами хореографических коллективов республики.

М

Мичээр

Н.К.Федотов

Солконон суугунуур,
Сибэккинэн симиринниир
Сандаарар сыанаба
Сахам кыһа
Саһарбалы кыһа,
Имниин кэйдэ.
Кыталыкты кынтайан
Дьиэрэнкэйдээн тэйдэ.

Чараас-чараастык
Чабылыччы көрөнгүн,
Ыраас-ыраастык
Ырылыччы үөрөнгүн,
Субуллар суһуоххун
Мөлбөччү өрөнгүн,
Иирэ талахты
Намчыгын, имигэскин.

Күннүү күндээрэн,
Мичээрдийин миньигэскин.
Оо, нарынгын, кэрэбин
Намым нарын кыһа,
Сардаана сибэккилии
Сандаара кыһа.

Алексеев Дмитрий Федотович – 1975-1989 сс. «Нам» совхоз директора, райсовет председателэ, 1989-1995 сс. Нам улуунун баһылыга, РСФСР үөрэбириитин туйгуна, «Бочуот Знага» орден кавалера, Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улуунун Ытык Киһитэ.

Алексеева Галина Георгиевна – 1978-1989 сс.

I Хомустаах орто оскуолатыгар директоры үөрэтэр үлэбэ солбуйааччы, РСФСР үөрэбириитин туйгуна, «Учууталлар учууталлара» знакаах.

Горохов Николай Христофорович – 1979-1988 сс. I Хомустаах орто оскуолатын директора, 1989-1995 сс. I Хомустаах нэһилиэгин баһылыга, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ.

Данилов Василий Трифонович – 1980-1985 сс. I Хомустаах орто оскуолатыгар директоры иитэр үлэбэ солбуйааччы, 1985-1989 сс., I Хомустаах нэһилиэгин сэбиэтин председателэ.

Дьяконов Михаил Николаевич – 1978-1980 сс. I Хомустаах орто оскуолатыгар директоры иитэр үлэбэ солбуйааччы, 1991-93 сс. I ХОО директора, 1994-2004 сс. Директоры учебнай методической үлэбэ солбуйааччы. СР үөрэбириитин туйгуна.

Азаров Николай Филиппович – I Хомустаах нэһилиэгин Культуратын дьэитин методиһа, «Мичээр» ансаамбыл музыканан добуһуоллааччыта.

Орлова Яна Петровна – 1987-1991 сс. I Хомустаах нэһилиэгин Культуратын дьэитин методиһа, 1991-2001 сс. «Сайдыы» оҕо айымньытын дьэитин “Умсулбан” фольклорнай студия салайааччыта, 2001-2007 сс. I Хомустаах нэһилиэгин Культуратын дьэитин директора, Саха Республикатын культуратын туйгуна.

Жирков Николай Евсеевич – 1987-1989 сс. I Хомустаах орто оскуолатыгар директоры иитэр үлэбэ солбуйааччы, Саха Республикатын культуратын туйгуна.

Айар кут абыланга

Оксимов Александр Николаевич,
уус-уран салайааччы

Егорова
Марфа Ивановна

Оконешников
Гаврил Николаевич

Парников
Семен Семенович

Мохова
Туира Святославовна

Орлова
Ньургуяна Руслановна

Тихонова
Софья Максимовна

Сергеева
Эдуара Ивановна

Дьячковский
Алексей Николаевич

Администратордар

Солдатова
Лариса Ивановна

Скрыбкина
Мария Михайловна

Филиппова
Татьяна Филипповна

Баишева
Ньургуяна Михайловна

Иистэнньэгнэр

Егорова
Розалия Тимофеевна

Неустроева
Елена Ивановна

Колесова
Таисия Егоровна

Никифорова
Анастасия Ивановна

Суошпардар

Петров
Федор Николаевич

Олесов
Леонид Иннокентьевич

Петров
Александр Иванович

Петров
Иннокентий Иванович

1. «Эбэрдэ үнжүүтэ» (А.Н. Окоёмов)
2. «Тувинский үнжүү» (А.Н. Окоёмов)
3. «Узбекский үнжүү» (А.Н. Окоёмов)
4. «Тус хоту» (А.Н. Окоёмов)
5. «Облака» (А.Н. Окоёмов)
6. «Полька» (А.Н. Окоёмов)
7. «Ылас ыһаарар» (А.Н. Окоёмов)
8. «Долгуйаана» (А.Н. Окоёмов)
9. «Цыганский үнжүү» (А.Н. Окоёмов)
10. «Хатыгнаах чаранга» (А.Н. Окоёмов)
11. «Суолга» (А.Н. Окоёмов)
12. «Кэрэ куо» (А.Н. Окоёмов)
13. «Оо, арай» (А.Н. Окоёмов)
14. «Боотурдар» (А.Н. Окоёмов)
15. «Кытылга» (А.Н. Окоёмов)
16. «Саадьбай обус» (А.Н. Окоёмов)
17. «Сага хаар» (А.Н. Окоёмов)
18. «Унун суһуох» (А.Н. Окоёмов)
19. «Дьөһөгөй» (А.Н. Окоёмов)
20. «Бахайский үнжүү» (А.Н. Окоёмов)
21. «Арабский үнжүү» (А.Н. Окоёмов)
22. «Отчуттар» (А.Н. Окоёмов)
23. «Айанньыт» (А.Н. Окоёмов)
24. «Мунха» (Д.Харлампове, А.Н. Окоёмов)
25. «Танец обезьян» (Э.И. Сергеева)
26. «Ооннуурдаах үнжүү» (Э.И. Сергеева)
27. «Китайский үнжүү» (Э.И. Сергеева)
28. «Испанский үнжүү» (Э.И. Сергеева)
29. «Эстрадный үнжүү» (Э.И. Сергеева)
30. «Цветки лотоса» (Э.И. Сергеева)
31. «Турецкий үнжүү» (М.И. Сивцева)
32. «Кыталыктар» (С.П. Толстякова)
33. «Бурятский үнжүү» (Р.Б. Кириллова)
34. «Көмүс лапчаанар» (А.Н. Окоёмов)

Кэрэ-бэлиэ кэрдис кэмнэр

- 1984 с. – «Мичээр» обо үнжүүтүн ансаамбыла тэрилибитэ
- 1988 с. – республика устун бастакы гастроллар
- 1991 с. – народнай үнжүү искусствотыгар улахан кылаатын иһин «Мичээр» ансаамбыл «Народнай коллектив» аатын ылбыта
- 1991 с. – Намнаабы обо музыкальнай оскуолатын народнай инструменнар оркестрдарын кытта бииргэ үлэлээһин сағаламмыта (сал. Н.Н. Пестряков)
- 1994 с. – ансаамбыл 10 сыллаах үбүлүөйэ
- 1996 с. – нэһилиэк баһылыга Горохов Н.Х. өйөбүлүнэн Үөрэх министрствотынан коллективка ПАЗ автобус ананар
- 1997 с. – Партизан орто оскуолатын иһинэн «Сандаара» үнжүү филиала аһыллар
- 2004 с. – үгүс сылларга тахсыылаах үлэтин иһин уонна үүнэр көлүөнэни иитиигэ улахан кылаатын иһин «Мичээр» ансаамбыл «Обо үнжүүтүн народнай образцовай коллектива» ааты ылар 2009 с. – ансаамбыл 25 сыллаах үбүлүөйэ

**Россия образцовай оѳо коллектива,
«Мичээр» народной үнкүүтүн ансаамбылын ситиһилэрэ**

- 1985 с. – Мирнэй куоракка Нам улууһун күннэригэр «Танцует Якутия» куонкурус дипломана
 1986 с. – республикатаабы бальнай үнкүү куонкурсун лауреата
 1987 с. – республикатаабы музыкальнай оскуолалар куонкурустарын лауреата
 1987 с. – республикатаабы бальнай үнкүү куонкурсун лауреата
 1987 с. – республикатаабы балетмейстердар куонкурустарын лауреата
 1989 с. – Улан-Удэ к. оѳо айар коллективтарын куонкурустарын лауреата
 1989 с. – Москва к. ВДНХ-ба «Северные просторы» сурунаал күннэрин кыттыылааба
 1991 с. – «Народной коллектив» аата инэриллибитэ
 1992 с. – II-с Бүтүн Союзтаабы норуот айымньытын фестивалын лауреата
 1992 с. – Хотугу Африкаба Тунис к. Аан дойдутаабы фестиваль лауреата
 1993 с. – республикатаабы «Танцует Якутия» куонкурус лауреата
 1996 с. – улуустаабы «Танцует Энсиэли» куонкурус Гран-при хаһаайына
 1996 с. – Болгарияба «Золотые пески» оѳо лаабырыгар сынньалан уонна культурнай программа кыттыылааба
 1996 с. – I-кы Аан дойдутаабы «Дети Азии» спортивной оонньуу культурнай программатын кыттыылааба
 1997 с. – «Хотугу сулус» республиканскай телевизионнай куонкурус лауреата
 1999 с. – «Танцует Якутия» республиканскай куонкурус «За высокий художественный стиль» номинация хаһаайына
 1999 с. – Якутскай-Москва-Польша-Чехия-Москва-Якутскай маршрутуан культурнай программа кыттыылааба
 2000 с. – II-с Аан дойдутаабы «Дети Азии» спортивной оонньуу культурнай программатын кыттыылааба
 2001 с. – «Хотугу сулус» республиканскай телевизионнай куонкурус лауреата
 2001 с. – Грецияба V Аан дойдутаабы оѳо айымньытын «Золотая Амфора» фестивалыгар «Народная хореография» номинация хаһаайына
 2001 с. – Нам улууһугар «Сыл бастын коллектива» номинация кыайыылааба
 2002 с. – Балтика дойдуларын уонна Россия регионнарын Аан дойдутаабы спорт оонньууларын иһинэн ытыллыбыт Бүтүн Россиятаабы фестиваль кыттыылааба
 2003 с. – республикатаабы үнкүү коллективтарын «Магия танца» куонкурус лауреата
 2003 с. – эбии үөрэхтээһин республикатаабы үнкүү коллективтарын «Сир биһик» куонкурус лауреата
 2003 с. – Мэнэ-Хангалас улууһугар республикатаабы «Сүр көтөбүү» уолаттар коллективтарын куонкурустарын лауреата
 2004 с. – Болгария Сливень к. VIII Аан дойдутаабы фольклорнай фестиваль лауреата.
 2004 с. – «Россия образцовай коллектива» аат инэриллибитэ
 2004 с. – III Аан дойдутаабы «Дети Азии» спортивной оонньуу культурнай программатын кыттыылааба
 2005 с. – Кыайыы 60 сылыгар аналлаах улуустаабы уолаттар үнкүүгэ коллективтарын куонкурсун лауреата
 2005 с. – «Танцуют дети Энсиэли» улуустаабы үнкүү коллективтарын куонкурсун Гран-при хаһаайына
 2005 с. – Мэнэ-Хангалас улууһугар республикатаабы «Сүр көтөбүү» уолаттар коллективтарын куонкурустарын дипломана
 2005 с. – Турцияба Стамбул к. «Евразия-2005» Аан дойдутаабы фольклорнай үнкүү фестивалын лауреата
 2005 с. – Искандерум к. «Арцуз-2005» I фольклорнай үнкүү фестивалын кыттыылаахтара
 2006 с. – Р.Б.Кириллова бириһигэр улуустаабы үнкүү коллективтарын куонкурсун Гран-при хаһаайына
 2006 с. – Рибниц-Дамгартен к. (Германия) Аан дойдутаабы оѳо фольклорнай фестивалын дипломана
 2006 с. – эбии үөрэхтээһин республикатаабы үнкүү коллективтарын «Сир биһик» куонкурус «Лучший народный танец» номинация кыайыылааба
 2007 с. – «Хотугу сулус» республиканскай телевизионнай куонкурус лауреата
 2007 с. – «Танцуют дети Энсиэли» улуустаабы үнкүү коллективтарын куонкурсун лауреата
 2008 с. – «Хотугу сулус» республиканскай телевизионнай куонкурус лауреата
 2008 с. – IV Аан Дойдутаабы «Дети Азии» спортивной оонньуу культурнай программатын кыттыылааба
 2008 с. – Р.Б.Кириллова бириһигэр улуустаабы үнкүү коллективтарын куонкурсун лауреата
 2008 с. – Ханчжоу к. (Китай) I Аан дойдутаабы фольклорнай фестивалын кыттыылааба
 2009 с. – «Танцует Якутия» республиканскай куонкурус лауреата
 2009 с. – «Хотугу сулус» республиканскай зональнай куонкурус «Лучший танцевальный ансамбль» номинация хаһаайына уонна лауреата
 2009 с. – «Хотугу сулус» республиканскай конкурс улуустаабы түһүмэбин I, II степеннээх лауреата

Кизн эйгэ аартыгынан

«Мичээр» бастакы хардылар

Decorative border with a repeating pattern of small, stylized floral or scrollwork motifs.

**«МИЧЭЭР» Россия образцовай оҕо коллектива,
Саха Республикатын үгкүү народнай ансамблынын
уус-уран салайааччыта: Саха Республикатын культуратын туйгуна,
Нам улуһун бочуоттаах киһитэ Окоемов А.Н. ситиһиилэрэ:**

- 1987 с. – Республикаатаабы балетмейстердар куонкурустарын лауреата. Германия Демократической Республикатыгар туристической путевканын наҕараадаламмыта
- 1987 с. – II Бүтүн Союзтаабы норуот айымньытын лауреата
- 1988 с. – «ЫБСЛКС 70 сыла» үбүлүөйдээх знагынан наҕараадаланар
- 1993 с. – «Саха Республикатын культуратын туйгуна» аат ингэриллэр
- 1997 с. – Норвегияба Аан дойдутаабы варганнай музыка фестивалын лауреата
- 1999 с. – Саха Республикатын Президенин стипендията туттарыллар
- 1999 с. – Республикаатаабы балетмейстердар куонкурустарын лауреата
- 1999 с. – «Мичээр» оҕо коллектива сайдарыгар кылаатын иһин «Нам улуһун Ытык киһитэ» аат ингэриллэр
- 2002 с. – Балтика дойдуларын уонна Россия регионнарын Аан дойдутаабы спорт оонньууларын иһинэн ытыгылыбыт Бүтүн Россиятаабы фестиваль кыттыылааба
- 2006 с. – идэтигэр ситиһиитин уонна талаанын, үөрэбириин сайдытыгар кылаатын иһин «Одаренные дети – будущее России» Бүтүн Россиятаабы сылын айы тахсар энциклопедиятыгар «Лучшие люди России» «Учитель» рубрикаба киллэриллибитэ
- 2007 с. – Культура министерствота уонна Российской Федерация маассабай коммуникацията «За высокие достижения» знагынан наҕараадаламмыта
- 2009 с. – Диплом за многолетнюю работу и вклад в развитии любительского хореографического искусства РС(Я). Министерство культуры и массовых коммуникаций РФ. Федеральное агенство по культуре и кинематографии, директор, председатель Российского комитета по сохранению нематериального культурного наследия при Комиссии РФ по делам ЮНЕСКО Э.С.Кунина.

Саха сириин устун бастакы гастроллар

А

Народной коллектив аатын ылыы

57834

И.Винокуров аатынан Намнаабы оҕо музыкальнай оскуолатын оркестрын кытары бииргэ...

Уон сыллаах үбүлүөй

Образцовый оюо народнай ансамблынын аатын ингэрин

Москва куорат.
ВДНХ

Хотугу Африка.
Тунис государствотыгар Аан дойдутаабы ыччаттар фестивалларыгар

Болгария.
«Золотые пески» лаабырга

Дьюкуускай-Москва-Польша-Чехия-Москва-Дьюкуускай
маршрутуна культурнай программа

Греция
«Золотая Амфора» фестиваль

Болгария. Сливень куорат

Турция

Германия

КНР

Белолобская Анисия Светославовна
«Булунчаана» үнкүү ансаамбылын салайааччыта
Булун улууһа, Күһүүр с.

Тихонова Софья Максимовна
«Ньургунун» народнай ансаамбыл
репетитор-педагога.
Нам улууһа, Нам с.

Белолобская Туяра Светославовна
музыкальной оскуола
хореография салаатын преподавателэ
Нам улууһа, I Хомустаах с.

Охлопкова Мария Иннокентьевна
«Көлүкэчээн» народнай ансаамбыл
репетитор-педагога.
Чурапчы улууһа, Мугудай с.

Илларионова Анжела Егоровна
Саха Республикатын С.Зверев аатынан
Үнкүү театрын артыгыската
Дьокуускай к.

Ядреев Павел Михайлович
Саха Республикатын С.Зверев аатынан
Үнкүү театрын артыгыһа
Дьокуускай к.

Дьяконова Ньургуяна Николаевна
Культура киинин уус-уран салайааччыта.
Нам улууһа, Көбөкөн с.

Парникова Мария Петровна
ККиИ үнкүү салаатын
III курсун студентката

1987

Жиркова Алёна Гаврильевна
Степанова Елена Валентиновна
Сысолятина Эльза Гаврильевна

1988

Жиркова Елена Гаврильевна
Егорова Ньургяна Ивановна
Корякина Мария Степановна
Соловьёва Туяра Николаевна
Соловьёва Северина Николаевна
Ядрев Павел Михайлович

1989

Азарова Анастасия Николаевна
Казанов Владислав Николаевич
Пинигина Анна Пантелеймоновна
Попова Лидия Романовна

1990

Белолобская Анисия Святославовна
Егорова Марфа Ивановна
Корякина Варвара Степановна
Леонтьева Евдокия Романовна
Прибылых Айталина Викторовна
Соловьёва Мария Юрьевна
Тихонова Софья Максимовна
Ябловская Ньургяна Егоровна

1992

Белолобская Туяра Святославовна
Дмитриева Наталья Юрьевна
Григорьев Вячеслав Михайлович
Новгородов Ньургун Федорович

1993

Аргунова Анастасия Николаевна
Данилова Ксения Васильевна
Куличкин Сергей Степанович
Кривошапкина Татьяна Иннокентьевна
Николаева Наталья Анатольевна
Новгородова Александра Ивановна
Оконешников Гаврил Николаевич
Попова Мария Романовна
Пинигин Владимир Николаевич
Санникова Александра Ивановна

1994

Атласов Иван Русланович
Борисова Туяра Иннокентьевна
Сысолятина Ньургяна Руслановна
Сысолятина Руслана Руслановна
Ядрев Павел Михайлович

1995

Березкин Сергей Николаевич
Дьяконов Анатолий Михайлович
Корякина Лена Степановна
Николаев Андрей Анатольевич
Попов Николай Николаевич
Парников Семён Семенович

1996

Жиркова Светлана Семеновна
Жиркова Яна Михайловна
Никифоров Фёдор Витальевич
Орлов Николай Викторович
Олесов Дмитрий Дмитриевич
Посельской Фёдор Михайлович
Рожин Михаил Иванович

1997

Белолобской Михаил Святославович
Никонова Прасковья Тарасовна
Соловьёва Татьяна Филипповна
Посельская Маргарита Михайловна
Новгородов Касьян Федорович
Окоёмов Прокопий Прокопьевич

1998

Москвитина Туяра Афанасьевна
Охлопкова Мария Иннокентьевна
Оконешникова Ньургяна Аполлоновна
Рожина Мария Ивановна
Сивцева Мария Дмитриевна
Тихонова Екатерина Андреевна

1999

Баишев Роман Дмитриевич
Берёзкин Николай Николаевич
Егорова Людмила Ивановна
Иванова Марианна Иосифовна
Канаева Аграфена Октябриновна
Оконешникова Ульяна Михайловна
Петрова Надежда Борисовна
Романова Диана Руслановна
Рязанской Михаил Степанович
Рожина Туяра Михайловна
Соловьёва Анна Юрьевна
Яковлева Эдуара Ивановна

2000

Алексеев Иван Иванович
Алексеева Мария Спиридоновна
Васильева Анна Владимовна
Дьяконова Алёна Михайловна
Заболоцкая Наталья Сергеевна
Илларионова Анжела Егоровна
Константинов Владислав Николаевич
Орлов Павел Викторович
Прокопьева Мария Афанасьевна
Шарапова Сардаана Ивановна

2001

Азарова Марина Петровна
Винокурова Елена Андреевна
Голикова Марианна Максимовна
Иванов Егор Иннокентьевич
Степанова Анастасия Владимировна
Сергеев Николай Петрович
Софронова Ньургяна Григорьевна
Ядрева Анастасия Афанасьевна
Яковлев Иван Иванович

2002

Берёзкина Елена Николаевна
Колмогоров Роман Романович
Константинов Василий Витальевич
Марков Айаал Иннокентьевич
Обутов Евгений Леонидович
Сивцева Сахая Реймановна
Тихонова Сардаана Михайловна
Ядрев Леонид Михайлович
Ядрев Николай Николаевич
Ядрихинская Сардаана Романовна

2003

Дьячковской Алексей Николаевич
Николаев Альберт Павлович

2004

Баишев Игорь Иванович
Винокуров Артур Артурович
Герасимова Надежда Ивановна
Егоров Александр Николаевич
Егорова Аида Ивановна
Манькова Наталья Иннокентьевна
Петров Вадим Борисович
Попова Надежда Степановна
Охлопкова Алёна Николаевна
Соддатова Елена Николаевна
Свинобоева Надежда Владимировна

2005

Барашкова Ирина Ивановна
Герасимов Владимир Николаевич
Петров Анатолий Иванович
Петров Юрий Алексеевич
Сивцев Василий Николаевич

2006

Белолобской Сергей Вячеславович
Пинигин Андрей Ильич
Петров Николай Федорович
Окоёмов Николай Николаевич
Орлова Наталья Юрьевна
Сивцева Алена Гаврильевна
Соловьёв Евгений Петрович
Суздадова Мария Николаевна

2007

Берёзкина Наталья Степановна
Детярева Анастасия Владимировна
Жиркова Елена Михайловна
Охлопкова Татьяна Григорьевна
Суздалов Семен Кузьмич
Ядрев Виталий Петрович
Ядрева Дарья Афанасьевна

2008

Маркова Елена Иннокентьевна
Маньков Яков Иннокентьевич
Парникова Мария Петровна
Суздадова Светлана Кузьминична
Сивцев Петр Николаевич

2009

Габышев Гаврил Гаврильевич
Окоёмов Владимир Владимирович
Скрыбкин Андрей Николаевич

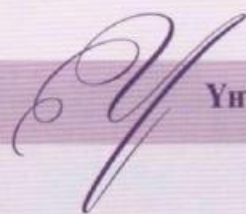

Нам нарын үгкүүхүт кыргыттарын күрөбэ – «Мичийээнэ»

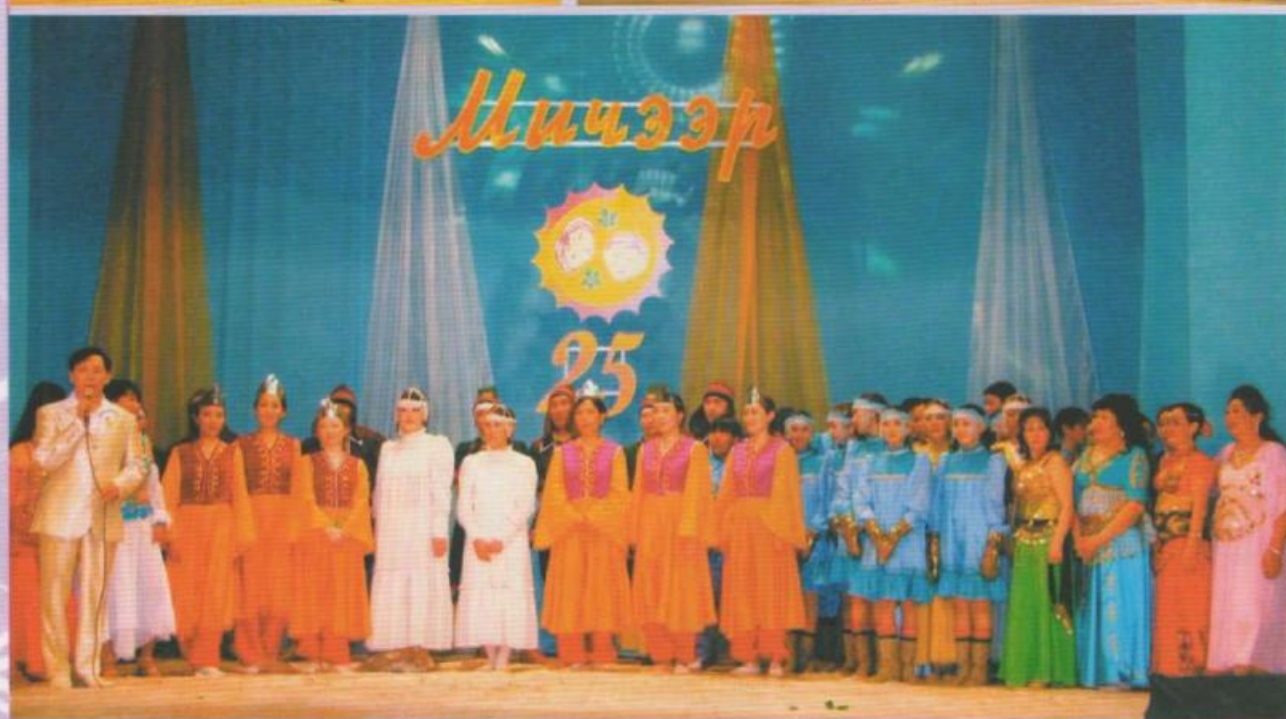
Нам үгкүүхүт уолаттарын күрөбэ «Уолан»

Үгкүү алыбар уйдаран

Сахпыт кыыммыт сириэдийдэ

Сыл-хонук. 1987 сыллаахха I Хомуустаах оскуола-комплекс пионердарын дьиэлэрин директорынан үлэли сырыттаһына үөрэнээччим А.Н.Окоёмов оскуола үөрэнээччилэригэр үнкүү куруһуогун салайааччытынан анаммыт этэ. Кини миигин тэрээһин боппуруостарыгар көмөлөһөргө көрдөспүтэ.

Александр Николаевич оҕолору ылан, пионердар дьиэлэрин штатыгар үнкүү куруһуогун тэрийбитэ. Бу күнтэн Окоёмов А.Н. кэскиллээх үлэтэ сағаламмыта. Үөрэтэр оҕолоро сана оҕоһуллубут кылааска үөрэ-көтө кэлэллэрэ. Оччотоогу «Нам» совхоз салалтата ботуччу үбү биэрбитэ, олохтоох сэбиэт председателэ В.Т.Данилов «Хатын-Арыы» совхозтан 12 хара саһыл тириитин аҕалан биэрбитэ. Бастакы соруғунан төрөппүттэри үнкүү коллективын тула түмүү этэ. Төрөппүттэр бэйэлэрэ куораттан таҥас атыыласпыттара, күүстэрин холбоон пионердар дьиэлэригэр тигэр сыах тэриллибитэ. Салайааччынан төрөппүт Прибылых М.Е. анаммыта. Модельердарынан пионердар дьиэлэрин художественнай кылааһын салайааччыта Сидорова С.Г., физика учуутала Сивцева С.С., Орлова Я.П., Колесов И.С. үлэлээбиттэрэ. Төрөппүттэр бириэмэлэрин көрөннөр, үс сменанан 10 тигэр массыналарга үлэлииргэ былааннаммыттара. Сорохтор – эбиэккэ дылы, сорохтор – эбиэт кэннэ, атыттар – үлэ кэнниттэн. Үлэ күөстүү оргуйбута. Оҕолор, төрөппүттэр сүргэлэрэ көтөбүллэн киһи эрэ үлэлиэн курдуга. Утуйар ууларын умнан туран үлэлээбит төрөппүттэр «Мичээр» историятыгар киирэллэрэ саарбаҕа суох. Кинилэр ааттара: М.Е.Прибылых, Р.Т.Егорова, Т.А.Березкина, В.Д.Жиркова, М.А.Корякина, Л.С.Белолобская, М.В.Дьяконова, Г.А.Дмитриева, Г.Т.Тихонова, Л.В.Борисова, М.В. Куличкина, М.И.Ядреева, Л.Н.Николаева у.д.а. Бастыҥалары, этэрбэстэри тигиигэ, мандарын оҕорууга оскуола-комплекс учууталлара, иитээччилэрэ элбэхтик көмөлөспүттэрэ, уолаттар сахалыы курдарын көмүс тарбахтаах төрөппүт Николаев Ф.И. онорон үөрдүбүтэ. Сценаҕа ыйынахтаах чаппараабы пионердар дьиэлэрин «Мастерица» куруһуок чилиэннэрэ (сал. Харлампьева А.Г.) онорбуттара. Үлэ ветерана М.И. Новгородованы 12 туос ыаҕайаны онороругар көрдөспүтүм. Кини кыратык күүтэргэ эшитэ, ол иһин кэтэспиппит. Үнкүүлэр көстүүмнэрэ икки ыйынан бүтэн, оҕолор нэһилиэнньэ иннигэр бастакы сүрэхтэниилэрэ буолуохтааҕа...

Эргэ мас кулуупка нэһилиэнньэ дьоно-сэргэтэ толору кэлбитэ. Концерт бэрт долгутуулаахтык барбыта, бары олус интэриэһиргээн көрбүттэрэ. Сотору кэминэн таас кулуупка көспүппүт. Дьэ, онтон үнкүү коллективын иннигэр айан аартыга арыллыбыта. Ол кэнниттэн гастроллар, гастроллар...

Бастаан «Мичээр» ансаамбылыгар сылдыбыт оҕолор билигин үгүстэрэ үөрэхтээх дьон буоллулар. Сорохтор бэйэлэрэ учууталларын кытары үлэлиилэр, сорохтор ыал ийэлэрэ, аҕалара буоллулар. Ол гынан баран хаһан даҕаны бастаан бу коллективтан кынаттанан тахсыбыттарын умнубаттара буолуо.

Тус бэйэм үнкүү коллектива үүнэ-сайда турарыттан үөрэбин. 1991 сыллаахха Намга үөрэбирии салаатыгар үлэли сырыттаһына эргэ кулууп саҥалыы оҕоһуллан, музыкальнай оскуола буолбута. Оскуола презентациятыгар үлэ ветерана Новгородова М.И. туостан оҕоһуллубут 12 ыаҕайаны үөрүүлээх быһыыга-майгыга «Мичээрдэргэ» диэн ааттаан миэхэ туттарбыта. Ол ыаҕайалар билигин да «Мичээргэ» туһалыы сылдыаллар. Ол аата Марфа Иннокентьевна үнкүү коллективын кэскилин санаан тигэн биэрдэбэ. Кэнники Марфа Иннокентьевна норуот маастарын үрдүк аатын ылбыта.

«Мичээр» оҕо народнай ансаамбыла саха норуотун сайдыытын өссө да пропагандалыы турдун. Саха норуотун киэн туттуута буоллун.

*Галина Георгиевна Алексеева,
РСФСР үөрэбириитин туйгуна,
ыччат үөрэхтээһинин кишинин методуһа,
«Экспеди», 1999 сыл, кулун тутар 20 күнэ*

«Мичээр»

– үнкүү кэрэ эйгэтигэр уһуйар сырдык кыһа

Билигин ханна да сырыттааха, мероприятиеларга, көрсүһүлэргэ, ыһаахтарга оҕо үнкүүтүн улахан да, кыра да коллективтара дыкти кэрэ танаастаах-саптаах, олус үчүгэйдик үнкүүлээн дыону-сэргэни үөрдөллөр. Улуус ахсын үгүс нэһилиэктэргэ бэйэлэрэ бэртээхэй ансаамбыллардаахтар.

Саха үнкүүтүн манньк сайдыыта кэнники сүүрбэччэ сылларга барда. Маныаха республика культурнай-сырдатар училищета талааннаах ыччаты сүүмэрдээн, үрдүк профессиональнай бэлэмнээх хореографтары таһаарыыта тирэх буолбута саарбаҕа суох. Биир улахан кылаатын киллэрбит кининэн училище биир бастыҥ учуутала Клавдия Охотина буолар. 1964–1966 сылларга Верхоянской оскулатыгар биир кэмнэ үөрэммит кыыспыт буоларынан биһиги киэн туттабыт. Үнкүү итинник тэтимнээхтик сайдарыгар үгүс элбэх ыгытлар конкурстар, фестиваллар оруоллара улахан. Олортон биир султалаахтара Татьяна Гоголева «төрөппүт оҕото» – «Полярная звезда» кылаата сүдү улахан.

25 сыл анараа өттүгэр I Хомустаах оскулатыгар бэйэбит выпускникпыт Саша Окоемов культпросвет училищени бүтэрэн үлэли кэлбитэ. Оскуолаҕа араас куруһуоктар, секциялар тэриллэн үлэлээччилэр. Оннук куруһуок курдук оскуолаҕа кэккэлэнэ турар кулууп дьэтигэр тэриллибитэ. Бастаан аата энтин суох быһыылааҕа. Бэрт сотору хас даҕаны сахалыы, узбекскай, араас үчүгэй үнкүүлэри туруоран, арай көрдөхпүтүнэ наһаа сонун, интэриэһинэй этэ. Соччо үнкүүлүө да диэбэтэх, бэрт мөдөөн көрүннээх оҕолорбут, дьэ буолан-хаалан турбаттар дуо? Нэһилиэнньэ кулуубу толору симиллэн, үтүлүк да түһэр сирэ ордубат. Онтон дьэ сотору-сотору оройуонга баран, хайбанан кэллэр. Санаалара көтөбүллэн, коллектив улааттар улаатан «Мичээр» диэн дыкти-кэрэ ааттанар. Онтон дьэ биир саас, 1985 сыллаахха эбитэ дуу, Уус-Алдан оройуонунан, Дьокуускай куоратынан, Покровскайга тийэ бастакы гастролга айан тэриллибитэ. ЕНМЦ (Единый научно-методический центр) диэн тэрилтэ методиһа Зорина Людмила Капитоновна наһаа өйөөбүтэ: культура отделларыгар, кулууптарга көрсөллөрүгэр, тэрилтэлэригэр соруудах биэртэлээбитэ. Ансаамбыл онтон ыла дьэ биллэн-көстөн барбыта. Бу ансаамбыл I Хомустаах орто оскулатын «төрөппүт оҕото буолар». Дьон-сэргэ санаата наһаа көтөбүллүбүтэ. Төрөппүттэр турунан туран, бэйэлэрин куустэринэн түүннэри мустан үнкүү таһаһын тигэллэрэ. Алексеев Дмитрий Федотович салалталаах «Нам» совхоз, Гаврильев И.С. салалталаах РОНО, Культура министерствота бары өйөөбүттэрэ. «Мичээр» Нам оройуонугар Андросова Любовь Алексеевна «Радуга» бальнай үнкүү ансаамбылынынан араа-бараа бастакылар этилэр. Сахалыыга «Мичээр» бастакы да диэххэ сөп. Уонна араас норуоттар үнкүүлэрин, эстраднай да үнкүүлэри сүрдээх ситиһиилээхтик Александр Николаевич туруорталаабыта.

«Мичээр» республикаҕа тарбахха баттанар биир бастакы, биир бастыҥ ансаамбыл буолар. Республика, дойду таһыгар улахан таһымнаах тэрээһиннэргэ «Мичээр» үгүстүк ыңгырыллан биһирэбили ылар.

Мин бу кыракий ахтыбын «улуус-улуус ахсын, нэһилиэк-нэһилиэк ахсын ол саас ньургунун тылларын курдук элбээтилэр» – диэн саҕалаабытым. Кинилэр бары бу «Мичээр» курдук бастакы ансаамбыллартан көбүөйүн, үтүктэн, үөрэнэн сэлэлээн тахсыбыттара чахчылаах суол. Онон биһиги «Мичээрбит» саха үнкүүтэ чэчири сайдыытыгар бастакынан олук уурбут, саҕалаабыт инники күөнгэ иһэр коллектив буолар.

Бу коллектив иһинэн төһөлөөх оҕо, ыччат Хомустаах, Партизан нэһилиэктэрин, араас атын нэһилиэктэртэн, оройуоннартан анаан-минээн кэлэн дьарыктанан, үөрэнэн дэгиттэр сайдыылаах дьон буолан тахсыбыттара буолуой? «Мичээр» саха ыччата үтүөбэ-кэрэбэ тардыһытын угуутуур биир сырдык кыһата буолар.

Окоемов Александр Николаевич бэйэтэ талан ылбыт идэтигэр чахчы ис дууһатынан бэриниилээх, сөбүлүүр-таптыыр дьыалатыгар билиитин-көрүүтүн, өйүн-санаатын, сатабылын толору биэрэр, айылбаттан айдарылаах улахан талааннаах салайааччы, учуутал, интэриэччи буолар диэн сыаналыбын.

Александр Николаевич саха үнкүүтүн сайдыытыгар эрэ буолбакка I Хомустаах, Партизан, Нам улуунун, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатыгар, социальнай-экономическай сайдыытыгар сүнкэн кылаатын киллэрбит үлэһит буолар. Оловун бүүс-бүтүннүү оҕону-ыччаты үнкүү кэрэ эйгэтигэр уһуйууга анаабыт киһи. Кини оҕолоро билигин республика бары муннуктарыгар үрдүк ситиһиилээхтик үлэлиилэр-хамныыллар, олобу тутуһаллар.

25 сыл эттэххэ дөбөн. Ансаамбыл салайааччыта төһөлөөх уустуктары, ыарахаттары ити кэм усталаах-туоратыгар көрсүбүтэ, ону барытын быһааран, дьаһайан этэннэ туораан, бүгүнгү күннэ икки сүүстэн тахса үлэбэ-олоххо үгүс ситиһиилэрдээх выпускниктарын ытыктабылларын, тапталларын ылан, нэһилиэккэ убаастабылы ылан кэллэбэ.

Уруй-айхал Александр Николаевич, уруй-айхал «Мичээр» оҕо үнкүүтүн ансаамбыла! Дьоллоох буолун! Өссө үрдүк чыпчааллары баҕарабын!

Горохов Николай Христофорович,

Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ

Мин 1982-2000 сылларга Нам улууһугар комсомол райкомун секретарынан, үөрэх уонна культура салаатын инспекторынан, I Хомуустаах орто оскуолатын директоры иитэр үлэбэ солбуйааччынан, Намнаабы педагогическай училище преподавателинэн үлэлээбитим.

1984 сыллаахха Нам оройуонугар республикатаабы «Саха сирэ үнкүүлүүр» фестиваль аан бастаан ытыллыбыта. Бу фестивальга «Сарыал», «Эркээни эдэр сааһа», «Ньургунун», о.д.а үнкүү коллективтара кыттыбыттара. Жюрига Саха АССР үтүөлээх артыыһа Д.Мекюрдянов, Саха АССР культуратын үтүөлээх үлэһитэ Р.Б.Кириллова, о.д.а бааллара.

Фестивальга «Мичээр» ансамбль бастакы үнкүүһүттэрэ «Узбекскай» үнкүүнэн кыттыбыттара. Бу кинилэр бастакы сүрэхтэниилэрэ этэ. Александр Николаевич Окоёмов Хомуустаах оҕолоругар үнкүү коллективин тэрийэн бастакы хардыылара онтон саҕаламмыта. Аан бастакы үнкүүһүттэр Маша Корякина, Туяра Соловьева, Северина Соловьева, Настя Азарова, Лена Степанова, Аня Пинигина, Муся Егорова, Соня Тихонова, Владик Казанов, Павлик Ядреев, Ганя Оконешников, Толя Дьяконов, Андрей Николаев у.д.а. күн бүгүнүгэр диэри мин үтүө эрэ өттүттэн өйдүүбүн. Тоҕо диэтэххэ, бу оҕолор оччолорго төрүт культурабыт, духуобунаспыт сайдыытыгар ыччакка холобур буолар гына ис сүрэхтэриттэн тардыһан, кыһаллан дьарыктаммыттара, кэлин кинилэр үтүө үлэһит дьон буолан тахсыыларыгар олук буолбута саарбаҕа суох. Билигин кинилэр оҕолоро «Мичээр» үлэтин, олобун салгыыллар. Ити ахтыллыбыт фестивалтан кынат үүннэринэн «Мичээр» күн бүгүн республикаба, бүтүн Россияба биллэр коллектив буолла.

1987 сыллаахха Бурятияба Улан-Удэ куоракка ытыллыбыт Дальнай Восток уонна Илин Сибиир үнкүүтүн коллективтарын көрүү фестивалыгар Хабаровскай, Иркутскай, Амурскай уобаластар, Бурятия, Саха сирин ансаамбыллара кыттыбыттара. Саха сириттэн «Мичээр» (сал. Окоёмов А.Н.) уонна «Эркээни эдэр сааһа» (сал. В.Романова) ситиһиилээхтик кыттан, лауреат үрдүк аатын ылбыттара. Бу фестиваль жюритын председателинэн ССРС народнай артыыската С.Сахянова этэ. Кини лауреат дипломун Александр Николаевичка туттараары туран манньк эппитэ: «Бу коллектив уратыта диэн – оҕолор толорор үнкүүлэрэ олохтон ылыллыбыт ис хоһоонноох буоланнар, көрөөччү ис дууһатынан ылынар, бу – үнкүүнү туруорааччы үрдүк айар дьобурун, талаанын туоһута». Бу «Хатыннаах чаранга», «Таба күрүбэ», «Чохчоохой», «Кыталыктар» үнкүүлэрин көрөн баран, улуу балерина сөбөн эппит санаата.

Ол кэмтэн ыла төһөлөөх элбэх оҕо Александр Николаевич илиитин иһинэн ааспыттара буолуой. Төһөлөөх элбэх үнкүүлэри туруоран үтүмэннээх элбэх фестивалларга, көрүүлэргэ, биэчэрдэргэ кытыннахтара, кыттыахтара да турдаба.

Александр Николаевич туруорар үнкүүлэрэ атын хореографтар туруорууларыттан таһыччы уратылаахтар, бу кини айар дьобурун туспата, уратыта. «Уһун суһуох», «Маннайгы хаар» курдук үнкүүлэр ансаамбыл визитнай карточкаларынан буоллулар.

Ханнык баҕарар коллектив атабар туруутугар, салгыы сайдыытыгар оскуола коллектива уонна төрөппүттэр оруоллара мунутуур улахан. «Мичээр» үүнэн, үрдээн тахсыытыгар Горохов Н.Х., Дьяконов М.Н., Алексеева Г.Г., Колмогорова М.Р., төрөппүттэр Корякина М.А., Прибылых М.Е., Жиркова В.Д., Егорова Р.Т. у.д.а улахан өгөлөөхтөр. Билигин даҕаны эдэр көлүөнэ учууталлар, төрөппүттэр «Мичээр» коллективин өйүөхтэрэ, күүс-көмө буолуохтара диэн улахан эрэллээхпин.

*Жирков Николай Евсеевич,
Арктикатаабы искусство уонна культура государственной институтун
старшей преподавателэ, Саха Республикатын үөрэбириитин туйгуна,
хомусчут-импровизатор*

«Мичээр» мин олохпор арахсыпат аргыс

Александр Окоемов культпросвет училище үнкүү үөрэбин 1984 сыллаахха бүтэрэн кэлиэбиттэн кулуупка улахан дьонго, эдэр ыччакка уонна оскуола оҥолоругар үнкүү кэрэ эйгэтин билсиппинэрэн, араас норуоттар үнкүүлэрин үөрэтэн барбыта.

«Нам» совхоз Таастаах, Үөдэй, Партизан нэһилиэктэринэн сааһын гастроллуурбут, сайынын агитбригаданан сайылыктарынан, оттуур сирдэринэн концертырбыт.

«Мичээр» ансамбылыгар «Уһун суһуох», «Чороонноох», «Турецкай», «Саадьабай», «Алаас оҥолоро», «Мунха», «Айанныыт» үнкүүлэргэ көстүүм эскизтэрин оҥорон, быһан төрөппүттэри кытта тикпиһит.

Бу ансамбылга иитээччи быһытынан 1996 сыллаахха Болгарияҕа, 2002 сыллаахха Москваҕа Россия уонна СНГ омуктарын икки ардыларыгар фольклорнай фестивалга, 2005 сыллаахха Турцияҕа икки фольклорнай фестивалга, 2007 сыллаахха Германияҕа норуоттар икки ардыларынаабы фольклорнай фестивалга сылдыспытым.

«Мичээр» Россияҕа үнкүүгэ образцовай оҥо коллективын аатын ситиһиилээхтик сүгэр. Нам улуһугар баар үнкүү ансамбылларын оҥолорун улахан киэн түһүлгэлэргэ ильдэ сылдьан ситиһиилэрин үрдэттэ. Элбэх оҥо, төрөппүт махталын ыллаллар.

Мин олохпор «Мичээр» үнкүү ансамбыла арахсыпат доҥор буолла. Улахан уолум Петя, Коля, Виталий сырыттылар. Билигин иитэр оҥолорбуттан Габышев Ганя, Таюрскай Миша ситиһиилээхтик кытталлар, сүрүн үнкүүһүт быһытынан сылдыбаллар. Миша Китай Народнай Республикатыгар норуоттар икки ардыларынаабы фольклорнай фестивалга барсан ситиһиилээхтик кыттан кэлбитэ. Мин бэйэм доруобуйаны тупсарар группаҕа сылдьан үнкүлүүбүн, восточнай үнкүү араас кистэлэн хамсаныларыгар үөрэнэбин, доруобуйабын тупсарынабын.

Ити курдук Александр Николаевич кыра оҥо эрдэбиттэн үнкүү кэрэ эйгэтин сөбүлээн, бэйэтин курдук биир санаалаахтары түмэн киэн улахан түһүлгэлэннэ. Дьулуурдаах үлэтинэн Нам улуһун ааттатта, үлэтин Республикаҕа биир сүрүн сүппэт суоллаах-иистээх ансамбыл быһытынан үүннөрдэ.

Бу юбилейдаах сылларынан Александр Николаевич уонна «Мичээргэ» сылдыар бары оҥолору, улахан дьону итиитик-истинник эвэрдэлиибин. Барыларыгар, дьиз-кэргэттэригэр дьолу-соргуну баҕарабын, үнкүү кэрэ хамсаныларынан олохторо тубустун, санаҕа, үрдүккэ ситиһиилэрэ үрдэтин!

Я.П. Орлова,

Саха Республикатын культуратын туйгуна

Өрүүтүн көмөлөхөн

Александр Николаевич бэйэтэ улааппыт сэлиэнньэтин оҕолорун сайыннарарга үлэтин эрэллээхтик саҕалаабыта. Манна интернат суоҕунан сибээстээн атын нэһилиэктэртэн сүүмэрдээн аҕалан оҕолору үөрэтэр усулуобуйата суох. Онон I Хомустаах оҕолоруттан баҕалаабы барытын үөрэтэр, эрчийэр. Кини үлэтигэр бэриниилээх. Хайаан барытын ситиһэрин сөбөбүн. Бастаан сценаҕа тахсалларыгар оҕолорун таҕастарын бэйэтэ тигэрэ, түүнү-күнү аахсыбакка түбүгүрэрэ. Мин санаабар, оҕолору станокка үчүгэйдик туруоран эрчийэн, позицияны лаппа баһылаан, линияны чуолкайдык тутуһуннаран салайар ансаамбыла улахан ситиһиилэннэ. Г.Г.Алексеева төрөппүттэри мунньан мунньахтаан, нэһилиэнньэттэн харчы хомуйан, оҕолорго үнкүү таҕаһын ылан пионердар дьиэлэригэр иистэнэр массыналарын аҕалан, сорохтор тигэр өтгө тигэн көмөлөһөбүт. Бары мустан тигэрбит үчүгэй, оҕолорбут таҕастара биир тэн буолар, ойуута үөһэ-аллара буолбат. Галина Георгиевна бэйэтин уолаттара үнкүүлээбэттэр этэ. Ол эрэри биһигини кытары түүннэри олорон көмөлөһөрө, транспорту туруорсара. Арыт оҕолору салайсан гастролга сылдыһара. Оҕолорбут ситиһиилэннэхтэринэ тэннэ үөрэрэ. Билигин төһө да Намна олордор, син биир тирэх буолар.

А.И.Колесова оҕолоро эмиэ үнкүүгэ сылдыһыбатахтара. Ол да буоллар, үтүө сүбэһит, сорох-сорох төрөппүттэрдээбэр ордук кыһаллар диэтэхпинэ сыыспатым буолуо.

Төрөппүт быһыытынан бу инники аатталаабыт дьоммор ис сүрэхтэн долгууан туран улахан махталбын тиэрдэбин. Оҕолорбут Мирнэйгэ, Туваҕа, Бурятияҕа, Москваҕа сылдьан үнкүүлээбиттэригэр ансаамбыл народнай ансаамбылынан буолбута. Онтон ааспыт сылга Туниска баран кэлбиттэрэ, бу эмиэ улахан ситиһини. З.Винокуров аатынан музыкальнай оскуола народнай оркестрын кытары бииргэ үлэлиллэр. Этэргэ дылы, тыыннаах музыкаҕа үнкүүлээн дайаллара көрүөхтэн кэрэ.

Александр Николаевичка

Айбыт айыһытын
Алгыстарын ылангыһын
Айар-тутар аналлаах
Ананан кэлбиккин
Александр диэн ааттаммыккын.

Күн сирин көрдөрбүт
Күн күбэй ийэн Василица
биһиктээн-бүөбэйдээн
Биһиэхэ улаатыннарбыт.

Ойор-тэбэр оҕо сааһын
Күлэн-үөрэн көччүйэн
Улааппытын эн
Уус-Алдан буоругар.

Хомустаах оскуолатын бүтэрэн
Олох киэнг аартыгың арыһан
Үнкүү кэрэ алыбар ылларан
Ситиһиилээхтиг бүтэрэн
Ситэн-хотон кэлбитиг.

Саха аймаҕа
Саргытын салайса
Санаатын сырдата
Сырдык сулустуу
Сайда-үүнэ тур. Дом.

*Варвара Жиркова, төрөппүт
Экисили. 1994 с., кулун тутар 29 күнэ.*

М Инники соруктар

Эдэр ыччаты ийтиигэ, эт-хаан өттүнэн сайыннарыыга, кэрэбэ, кэрэхсэбиллээххэ үһүйүүга «Мичээр» ансаамбыл улахан кылааты киллэрэрин төрөппүттэр, оскуола администрацията, нэһилиэк, улуус салалтата бары билэ сылдыабыт. 12 сыл устата элбэх оҕо дьарыктаммыта, чуолаан элбэх уол умсугуйара биһигини астыннарар.

Мин бэйэм төрөппүт, оскуола салайааччыта буоларым быһыытынан «Мичээр» үлэтин кытта быстыспат ситимнээхпин. Ол курдук, уолум Толя 8 сыл дьарыктаммыта, балтым Яна Хамабаттаттан кэлэн биһиэхэ олорон, 4 сыл үөрэннэ, билигин кыра кыһым Алена умсугуйан дьарыктана сылдьар...

«Мичээрдэр» инники былааннара улахан. 1997 сыл – биһиги биир дойдулаахпыт М.К.Аммосов төрөөбүтэ 100 сылын туолар. Онно ансаамбыл анал программаны бэлэмнээн улууска да, республикаҕа да чиэстээхтик кыттаары бэлэмнэнэр.

Кэлэр өттүгэр оҕолор бэйэлэрин баҕа санааларын манньк этэллэр: «Биһиги 12 улуус араас нэһилиэнньэлээх пууннарыгар гастроллаан, бэйэбит талааммытын көрдөрдүбүт. Лена өрүс кытылыгар сытар собуруу улуустарга – Өлүөхүмэбэ, Алданҥа сылдыа иликпит. Онон кэлэр сыл сайыныгар «Михаил Светлов» теплоходунан уста сылдьан, концертарбытын көрдөрөрбүт буоллар», – диэн былаанналар уонна баҕа санааларын этэллэр.

*М.Н.Дьяконов, оскуола үөрэҕин чааһын эбиэдиһсэйэ,
Нам улуһун мунньабын депутата
Кыым. 1996 с. атырдыах ыйын 27 күнэ*

**Москва ытыллыбыт Бүтүн Союзтаабы
абыях ахсааннаах омуртар национальнай
культураларын фестивалыгар кытты**

2002 сыллаахха бэс ыйын 14-18 күннэригэр дойдубут тэбэр сүрүбэр, Россия киин куоратыгар Москва ытыллар Бүтүн Союзтаабы абыях ахсааннаах омуртар национальнай культураларын фестивалыгар Саха сириин көрдөрөгө биһиги «Мичээрбит» кыттар чиескэ тиксэн ынҕырыллыбытыттан оҕолор да, төрөппүттэр да үөрбүшпүт уонна долгуйбушпут. Абыях бириэмэ иһигэр «Мичээр» уонна «Сандаара» ансаамбыллартан 16 оҕо талыллан, бэлэмнэнэн, хомунан, ырыа-тойук кэһиилээх Яна Орлова, салайааччыбыт Александр Окоемов уонна төрөппүттэртэн мин – Людмила Егорова буолан айаннаабыппыт. Оҕом Аидалыын Москва куораты көрө тийэрбититтэн олус долгуйбушпут уонна үөрбүшпүт.

Айаммыт харчыта бириэмэтигэр бэриллибэккэ, билиэт ыларбытыгар эрэи көрсөн, фестиваль саҕаламмыт күнүгэр, аһыллыта буола турдабына кыл-мүччү тийбиппит.

Фестиваль Москва куорат саамай улахан пааркаларыттан биридэстэригэр Измайловскайга «Солнечнай» диэн ааттаах улахан концертыыр сценатыгар ытыллыбыта. Сайын үгэнэ буолан тулабыт күп-күөх, сып-сырдык, кырдык да «солнечнай» этэ. Куорат тыаһа-ууһа иһилибэт баарабай мастардаах, чээлэй күөх үүнээйилэрдээх киэн-куон паарка. Өссө туох-туох баарын ситэри кэрийэн көрбөккө да хаалбыппыт.

Кыттааччы коллективтар элбэхтэрэ бэрт буолан 20-чэ эрэ мүнүүтэ бэриллибитэ. Ити бириэмэ иһигэр коллективтар бэйэлэрин омуртарын искусствотын билиһиннэриэхтээхтэрэ. Аан дойдуга биллибит, аатырбыт коряктар «Мэнго», чукчалар «Эргырон» курдук ансаамбыллары кытта тэннэ биһиги оҕолорбут биир сценаҕа тахсан үнүкүүллэрэ сүрдээх долгутуулаах да, эппиэтинэстээх да этэ.

Биһиги арыый бэлэмнээбэ уонна көстүүлээбэ буолара дуу диэн «Хомус» уонна «Мунха» диэн үнүкүүлэри көрдөрөгө быһаарыммыппыт. Көрөөччүлэр сэнээриилэрин ылбыппыт. Араас омуртар кэлэн биһиги оҕолорбутун кытта хаартыскаҕа түспүттэрэ, аадырыс атастаспыттара, бэйэлэрин үнүкүүлэрин хамсаныларыын көрдөрөллөрө, биһиэнин эмиэ көрдөһөллөрө. Араас омуртар: дагестанецтар, тувинецтар, нанайдар, грузиннар, азербайджанецтар, коряктар, чукчалар уонна да атыттар үнүкүүлэрин дуоһуя көрбүшпүт. Национальнай танастар араас өгнөөх кырааскаларыын, үнүкүүлэр абыланнаах хамсаныларыын көрөн, дыкти дорбооннордоох сангаларын истэн, элбэби билэн-көрөн кэлбиппит. Абыях да хонук сырыттарбыт, дойдубут -киинин Москва куорат биллиилээх сирдэринэн экскурсиялаан, уулуссаларынан хаамсан, маҕаһыннарын көрөн умнуллубат өйдөбүллээх дойдубутугар айаннаабыппыт.

Биһиги дыиэ кэргэннэ 3 оҕобут «Мичээргэ» сылдыбыттара: Ваня, Люда, Аида. Ансаамбылга дьарыктаммыт кэмнэрин – оҕо саастарын биир кэрэ түгэннэринэн ахталлар.

Үнүкүү абыланар үөрэппит Александр Николаевичтарыгар махтаналлар. Инникитин өссө да элбэх оҕону үнүкүү кэрэ эйгэтигэр киллэрдин, элбэх санга чыпчааллары дабайан истин биһиги «Мичээрбит».

*Людмила Егорова,
төрөппүт, олохтоох оскуола учуутала*

Сүрэхтээбит абалара – Дмитрий Федотович

Мин улахан улум Сергей «Мичээр» тэриллээбиттэн үнкүүлээбитэ. Билигин икки оѳом үнкүүлүүлэр. Өссө ону таһынан биһиэхэ олорон, атын сиртэн кэлбит 3 оѳо дьарыктаммытара. Никонова Паша Арбынтан кэлэн үс сыл «Мичээргэ» сылдыбыта, билигин Бүлүүтээби педагогической училищеѳа үөрэнэр. Уус-Алдантан Алексеева Маша олорбута, билигин Салбантан Яковлев Ваня үөрэнэ, үнкүүлүү сылдыар. Онон биһиги дьыэ-кэргэн «Мичээри» кытта ыкса сибээстээхпит.

Бу ансаамбыл үлэтин саѳалыабыттан көмөлөспүт төрөппүт киһи быһыытынан бастакы саѳалааһын, тэрээһин ыарахаттарын, онно кимнээх көмөлөспүттэрин үчүгэйдик билэбин.

Бүгүнтү 15 сыллаах сыралаах үлэ бэлиэтэнэр кэмигэр төрөппүттэр ааттарыттан итии-истин тыллары урукку «Нам» совхоз директорыгар Д.Ф.Алексеевка аныахпын баѳарабын. Кини аан бастакынан нэһилиэккэ музыкальной оскуола филиала аһылларын, онно үнкүү отделениета баар буолуохтаабын оройуон, республика туһааннаах тэрилтэлэригэр туруорсан, кэпсэтэн астарбыта. Ансаамбыл үлэлиир дьыэни-уоту булууга, оборудованиены тэрийэргэ күүс-көмө буолбута. Бастаан урут отделение хонтуората буолан турбут дьыэбэ кылаас, онтон пионердар дьыэлэригэр, салгыы эргэ кулуупка дьарыктаналларыгар көмөнү онорбута. Көстүүмнэри тэринэргэ бастакы элбэх суумалаах харчыны совхоз биэрбитэ. Ол саѳана совхоз «ПАЗ» автобустааѳа, барыы-кэлии, гастроллар буоллулар да, ол автобус элбэх айдаана суох ансаамбылга бэриллэрэ. Онтон директор «газига» хаһан баѳарар «баһаалыстаны» кытта туһаныллара. Оѳолор атын куораттарга, кыраныысса да таһыгар баралларыгар төрөппүттэргэ харчынан көмө оноһуллара. Онон «Мичээрдэр» Дмитрий Федотовиһы «сүрэхтээбит» аѳа диэн сөбүлээн, убаастаан ааттыылар. Оттон биһиги төрөппүттэр махталбыт улахан. «Мичээр» сангаттан-саһа састаабын оѳолоругар, төрөппүттэригэр Д.Ф.Алексеев үтүөтүн умнубаттарыгар баѳарабыт. Онон Дмитрий Федотовичка махтал-баһыыба тылларын тиэрдэбин, дьыэ кэргэттэригэр дьолу-соргуну баѳарабын.

*Татьяна Березкина, төрөппүт
Эһисэли, 1999 сыл, кулун тутар 20 күнэ*

Мин биэс съл көстүүм тигээччинэн үлэлээбитим. Гастролларга, концерттарга тэннэ сълдыһарым. Концерт тананын төрөптүттэр көмөлөрүнэн тигэрбит. Улахан кыргыттар бастыгалары, обуруонан үлэлэри тэбис-тэннэ тиксэр этилэр. Оннообор автобуска айаннаан иһэн кытта тиктэр, абырактанар түбэлтэлэрэ баар буолаллара.

Улуустарга гастроллуу бардахха күннэ иккилиитэ концертыыллара. Ол айана да, хомунууга да чэпчэкитэ суох буолара. Түргэн, чопчу тутуу, болбомтолоох буолуу ирдэниллэрэ.

Иккилии съл буола-буола сайынын араас фестивалларга кыттарга Россия куораттарыгар, кыранысса таһыгар тахсан, саха үнкүүтүн аатырдан, сахалар төрүт културабытын сөхтөрөллөрө.

Улахан правительственной көрсүһүүлэргэ, концерттарга «Мичээртэн» хайаан да икки, үс нүөмэри ылбыт буолаллар. Биирдэ оннук мероприятияга оҕолор үнкүүлүү киирээри сцена аттыгар турдахтарына аатырбыт ырыаһыттар Иван Степанов уонна Семен Оконешников: «Бу мичилийбит «Мичээрдэр». Эн биһиги аймактарбыт». «Маладыас дьон», – диэн баран биир кыра уолу Иван Степанов төбөтүттэн имэрийбитэ.

«Мичээргэ» бу 25 съл устата төһөлөөх элбэх оҕо дьарыктаммыта буолуой? Ол оҕолор бары билигин үөрэхтээх, үлэлээх, киһи убаастыыр дьоно буоллулар, ыаллар дьонун аҕалара, эйбэс ийэлэрэ, билигин бэйэлэрин оҕолоро үнкүүлүү сылдыаллар.

Мин сааһыран баран бу ансаамбылга үлэлээбит 5 сълбын олус үчүгэйдик саныбын. Александр Николаевичтыын өйдөһөн, биир сүбэнэн үлэлээбиппит. Бу коллективка мин улахан сиэним Лена 10 съл дьарыктаммыт, онтон «Сандаараба» иккис сиэним Алена үнкүүлүү сылдыар.

Александр Николаевичка кэлэр өттүгэр тэтимин ыһыктыбакка өссө да таһаарылаахтык үлэлииригэр, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны баҕарабын.

*Елена Ивановна Неустроева,
педагогической улэ ветерана, улуус Ытык киһитэ*

Александр Николаевич Бартыһаан оскуолатыгар 1997 сыллаахтан саҕалаан оҕо үнкүүтүн куруһуогун үлэлэспитэ. Бу куруһуога 1999 сылтан Намнаабы музыкальной оскуола филиала буолбута. Онтон бэттэх Бартыһаан нэһилиэгэр музыкальной оскуола филиала күн бүгүнүгэр диэри ситиһиилээхтик үлэли сылдыар. Ансаамбыл «Сандаара» диэн аатынан сүрэхтэммитэ. Манна сылдыар оҕолор, кырдык даҕаны, ааттарын курдук сандаара сылдыаллар. Кинилэр үнкүү абыланар ылларан, эт-хаан, сиэр-майгы өттүнэн атын оҕолорго тэннээтэххэ быдан сайдыылаахтар.

Александр Николаевич сүрдээх үлэһит киһи быһыытынан сыаналанар. «Сандаара» ансаамбыл ситиһиитэ олус элбэх. Ол курдук улуустаабы, республикатаабы конкурстарга өрүүтүн кыайы кынаттанан кэлэллэр. 2007 сыллааха Турцияга сылдыан лауреат аатын, 2008 сылга Германияга сылдыан эмиэ лауреат үрдүк аатын ылан кэлбиттэрэ. Бу атын дойдуга сылдыан оҕолор ангардас үнкүүлээн дуоһуйбаттар. Кинилэр бэйэлэрин сахаларын културатын атын омуктарга, Россия араас таһымыгар билиһиннэрэн, кэрэ өйдөбүлү хааллараллар.

Александр Николаевич айылбаттан бэриллибит талаанын эдэр көлүөнэбэ тиэрлэр, эдэр ыччаты кэрэбэ угуйар.

*Кайгородов Иннокентий Петрович,
Саха Республикатын үөрэбин туйгуна,
Партизан орто оскуолатын директора (2004-2009 сс.)*

Кыра эрдэспититтэн үнкүү кэрэ эйгэтигэр угуйбут киһинэн күн

күбэй ийэбит Мария Афанасьевна Корякина буолар. Биһиги Мария, Варвара, Елена уонна кийииппит кыыс Мария «Мичээр» оҕо үнкүүтүн народнай ансаамбылыгар сылдьан, ийэбит инэрбит кутун-сүрүн салгыы сайыннарбыппыт. Үнкүү кэрэ алыбыгар ылларан буолуо, сүрэхпитигэр сүрүн, улахан ньуурдаах олох суолугар үктэннэрибитигэр күн бүгүннэ диэри бигэ тирэх буолар.

Ансаамбылбыт салайааччыта Александр Николаевич Окоёмов хас биирдибитин көрөн, ис турукпутун арыян, үөрэтэн-такайан, үнкүү кэрэ иэйиитин инэрэн, үтүбэ, кэрэбэ, сырдыкка, ырааска үөрэппит Учууталбыт буолар. Александр Николаевичка үөрэммит сылларбыт куруутун үөрүү-көтүү үктэллээх, үнкүү-битии аргыстаах, ыраас санаа ыллыктаах буолааччы. Кэм кэрдии аастабын аайы Александр Николаевичка махталбыт өссө күүһүрэн, ытыктабылбыт-убаастабылбыт үксээн иһэр. Киһи олохун устатыгар оҕо сааһын кэмнэрэ саамай күндү буолаллар. Биһиги оҕо сааспыт «Мичээр» оҕо үнкүүтүн народнай ансаамбылыгар сылдьыбыт кэмнэрибитин санаталлар. Элбэх сири-дойдуну көрөн, дьону-сэргэни кытта билсэн, билиибит-көрүүбүт кэнээн үгүс үтүбэ үөрэммиппит.

Киһи үтүө дьарыктаах буоллабына, үгүһү ситиһэбин, үтүө киһи буоларга дьулуһабын. Биһиги оскуолаҕа үөрэммит кэммит үнкүүнү кытта алтыһан үгүс үөрүүнү аҕалбыта. Улахан эдьиийбит Мария уонна кыра балтыбыт Елена Крымга «Артек» лаабырга, орто эдьиийбит Варвара Улан-Удэ куоракка сынньанан кэлбиттэрэ биһиги дьиэ-кэргэннэ улахан үөрүү, дьол тосхойуута этэ. Кийииппит Мария 1996 сыллаахха Болгария курдук сири-дойдуну көрөн үөрэн-көтөн, кынаттанан кэлбитэ эмиэ умнуллубат өйдөбүл буолар.

Үнкүү – киһи дууһатын абылыыр, киһи санаатын кынаттыыр, үгүс үөрүүгэ үктэннэрэр сүдү күүс. Биһиги ийэбит Мария Афанасьевна күн бүгүнүгэр диэри үнкүү кэрэ эйгэтигэр уһуйулар, Александр Николаевич салайар доруобуйаны бөбөрөгөтүү куруһуогар утумнаахтык дьарыктанар. Үгүс конкурстарга, гастролларга кыттан үнкүү үрдүк үөрүүтүн дьонугар-сэргэтигэр тиэрдэр аналлаах. Биһиги ийэбитинэн киэн туттабыт, өрүүтүн махтанабыт оҕолоругар үнкүү кэрэ эйгэтин арыйбытыгар, бу сүдү күүспүт билигин да олохпутугар элбэби түстүүр, элбэххэ үөрэтэр.

«Мичээр» ансаамбылга сылдьыбыт оҕолор добордохуу, бэйэ-бэйэни өйдүү, өйөнсүү, сырдыкка-кэрэбэ тардыһыы, дьулуурдаах буолуу, дьонго-сэргэбэ үөрүүнү эрэ тиэрдии, үтүө сыһыан, истинг мичээр, амарах санаа диэн өйдөбүллэргэ иитиллэн, олох үөрүүлээх да, уустук да өрүттэрин киэн көбүстээх, инникигэ эрэллээх, ыраас санаалаах көрсөллөр. Бу Александр Николаевич улахан ситиһиитэ буолар. Түгэнинэн туһанан, «Мичээр» ансаамбылбыт 25 сааһын туолар үбүлүөйүнэн итии-истинг эбэрдэ, сиргэ тийэр бокулуон буолуохтун!

*Корякина Мария Афанасьевна уонна кини оҕолоро:
Мария Степановна Семенова, Варвара Степановна Олесова,
Елена Степановна Винокурова, Мария Дмитриевна Корякина*

Биһиги дьыэ кэргэн 1980 с. Севернэй уулуссаба көһөн кэлбиппит. Биһиги уулусса уолаттара мустаннар хоккейдыыллара, күүстэрин-уохтарын таһаараллара.

Сорох уолаттарбыт бокс, футбол, тустуу секцияларыгар сылдыаллара. Бу кэмнэ кулуупка оскуола оҥотун хомуйан Александр Николаевич Окоемов бастаан кыргыттары үнкүүгэ үөрэппитэ. Кэлин сайдан, аны уолаттардаах үнкүүлүөххэ диэн, уолаттары сүүмэрдээбиттэрэ. Биһиги уулуссабытыттан 9 уол араас кэмнэргэ үнкүүлээн ааспыттара.

Александр Николаевич – олус ирдэбиллээх үлэһит, кини оҥолорго сыалы-соругу туруорбута: «Үчүгэй үөрэхтээх, бэрээдэктээх эрэ оҥо гастролга кэлиэ-барыа», – диэн. Ол иһин уолаттарбыт үөрэхтэригэр да, бэрээдэктэригэр да тардыммыттара. Бу «Мичээр» ансаамбылга биһиги дэриэбинэ бары кэрэхсээн көрөр үнкүүһүттэрбит баар буолбуттара. Вячеслав Казанов, Сергей Куличкин, Сеня Парников, Ганя Оконешников, Прокопий Окоемов, Коля Сергеев, Кеша Борисов уо.д.а. Биһиги дьыэ кэргэнтэн 2 уолбут – Ньургун, Касьян сылдыбыттара. Үнкүүлүүр көстүүмнэрин төрөшпүттэр бэйэбит күнүстэри-түүннэри тигэрбит, кэлэллэригэр-баралларыгар көмөлөһөрбүт.

1989 с. Ньургун Москваба баран ВДНХ ыгырытынан «Северные просторы» сурунаал күннэригэр кыттан кэлбитэ.

«Мичээр» ансаамбылга биһиги аймахтан Үөдэйтэн балтыбыт Шура Новгородова сылдыбыта. Бу ансаамбылга Көбөкөнтөн үнкүүгэ үөрэнэ кэлбитэ Ньургуйаана Дьяконова, кэнники биһиги кийииппит буолбута. Кинилэр иккиэн Дьокуускайдаабы культура колледжын бүтэрбиттэрэ. Ньургуйаана – хореограф, Ньургун – режиссер. Ньургуйаана билиннэ дылы талбыт идэтин үрдүктүк тутан Көбөкөнтө үлэлии-хамсыы сылдыар, кыра кыһын – Күннэйи эмиэ үнкүү кэрэ эйгэтигэр үөрэтэр. Сиэммит билигин улуус араас күрэхтэһиилэригэр ситиһиилээхтик кыттар.

1996 с. Касьян Болгарияба «Золотые пески» курорка «Бриз» оҥо лаабырыгар сынньанан кэлбитэ. Кини учуутал үөрэбин бүтэрбитэ. Ханнык да кэмнэ үөрэммит үнкүүтүн өрө тутар, кэрэхсиир.

Биһиги дьыэ кэргэн оҥолорбутугар, уолаттарбытыгар оҥо саас дьоллоох кэрчиктэрэ – үнкүү кэрэ эйгэтин билсэн ааспыттарыгар «Мичээр» ансаамбыл салайааччыта Александр Николаевич Окоемовка махтал, баһыыба тылларын этэбит, кининэн киэн туттабыт. Баҕарабыт бу ансаамбыл өссө чэчирии, үүнэ-сайда, аатыра турдун диэн аҕалы амаарах, ийэлии истин алгыспытын тиэрдэбит.

*Варвара Касьяновна, Федор Иванович Новгородовтар,
үлэ, үөрэҕири ветераннара*

А.Н.Окоемов «Мичээринэн» үүнэ-сайда туруохтуннар...

«Мичээр» Россия образцовай коллектива, Саха Республикатын оҕо үнкүүтүн народнай ансамбыла тэриллибитэ быйыл үйэ чиэппэрэ буола охсубут. Күн-дьыл уу сүүрүгүн курдук ааспыта түргэнин сөбөн эрэ кэбинэбин...

Ол ыраах 1984 сыллаахха биһиги I Хомуस्ताах кулуубун иһинэн ыччаттар үнкүүлэрин бөлөбөр сылдыбыппыт. Оччолорго бары да эдэр эбиппит. Салайааччыбыт А.Н.Окомова этэ, бэйэтэ оҕо курдук көстөрө, Саша эрэ диэн ыгырарбыт. Ол эрээри кини олус ирдэбиллээх буолан биэрбитэ, эппитин-тыыммытын толотторон баран тэйэрэ. Хас биирдии хамсаныыбытын элбэхтик көрдөрөрө, туттара-хаптара имигэнэ, түргэнэ-тарҕана, сыанаба мээчик курдук тэйиэккэлиирэ, чэпчэкигэ сүр буолара. Уолаттар үксүбүт даҕаны үнкүү диэннэ соччо-бачча сыстыбатах дьон учууталбыт сыратын-сылбатын ылбахтаабыт дьон буолуохпун эбээт. Ону ол диэбэккэ, Александр Николаевич үлэ чааһын кэнниттэн олох хойуккаанна диэри эрчийэрэ, быыстала суох ытыһын «тас» гына охсоро иһиллэрэ. Таптыыр идэтигэр бэриниилээх да эбит диэн билигин сыаналыбын. Талан ылбыт дьыалатын чахчы кыайа-хото баһылаабыт эдэр специалист этэ. Онно эбии айылбаттан бэриллибит талаана, айар дьобура сыттаҕа дии.

Мин өйдүүрбүнэн Александр Николаевич остуоруйалары, саха үнкүүлэрин туруортаан үөрэтэрэ. Көрөөччүлэргэ тахсарга долгуйуу киэнэ улахан буолааччы. Онно дьэ араас хамсаныылар, сыһаа-халты үктэммит, муусуканы да истибэккэ ордук хос түһүлээбит, өссө ол сылдьан салайааччыбыт хамаандатын көрдөөн эргичиннээбит да диэн бааллара. Ону, хата салайааччы сотору-сотору «биллэрэн» иһэрэ. Кылап гына көрөн аастаахха үөрбүт-көппүт, күлбүт-салбыт сирэй-харах көстүтэлээн аһара күүс-көмө буолара. Нүөмөр бүттэбинэ санаабытыгар ытыс тыһаа үтүмэн курдук буолара, оччоҕо үөрэн үөһэ тыынарбыт. Аныгыскы үнкүүгэ өссө кыһалла сатыырбыт, хомулларга дылы буоларбыт. Ити үксэ уолаттарга сыһаннааҕа. Оттон кыргыттарбыт бары да үнкүүһүт маанылара этилэр. Ол да иһин Саха сириг үрдүнэн эдэр талааннары көрүү фестивалыгар «Үчүгэй Үөдүйэни» үнкүүлээн лауреат аатын ылбыппыт, Александр Николаевич үлэтэ тилиннэҕэ ол.

25 сыл диэн – эттэххэ дөбөн. Бу сыллар усталаах туораларыгар А.Н.Окомов төһөлөөх оҕоҕо, ыччакка кэрэ, нарын иэйиилэри сахпытын, үрдүк ситиһии өрөгөйүн биллэрбитин хайа да бэйэлээх сатаан аахпата, тугунан да кыайан мээрэйдээбэтэ, ханнык да ыйааһынна ыйаабата буолуо. Арай биир тылынан – мунура суох дэнниллэрэ эбитэ буолуо. Нам улууһун уонна оҕо, эдэр сааспыт ааспыт Хомуस्ताахпыт барахсан хас эмэ көлүөнэ ыччата үөрэттиллэн, такайыллан, уһуйуллан, талааннара арыллан төрөөбүт Сахаларын сириг аһара түһэн, бүтүн Арасыйанан, омук сирдэринэн аатырдан-сурабырдан сырыттахтара. Умнуллубат эдэр саас кэрэ кэрдиис кэмэ буолан, уостан-уоска бэриллэн, суруллан-тиһиллэн олох чулуу көстүүтэ буолар аналланнаҕа. Манна барытыгар чуолаан биир киһи, ол эбэтэр Нам улууһун Ытык киһитэ, СР культуратын туйгуна, үрдүк кылаастаах хореограф А.Н.Окомов айымньылаах дьобура, талба талаана, сатабыла-ньымата, үлэбэ эппиэтинэһэ, «харанаттан харананы ситимниир» сүрэбэ-бэлэһэ диэтэххэ омун буолбатах. Ону араас кэмнэргэ үөрэммит оҕолоро уонна кинилиин алтыспыт эрэ барыта туоһулуо диэн эрэнэбин.

Бүтэһикпэр, 25 сыл устата «Мичээр» «Мичээр» буоларыгар үлэлэспит, үнкүүлээбит бар дьоммун үйэ чиэспэрдээх өрөгөй күнүтүнэн эбэрдэлээн туран этэннэ буолууну баҕарабын.

Убаастабыллаах А.Н.Окомова санаттан-сананы, чингэтэ, кэнгэтэ, элбэтэ, бэйэтин курдук маастардары иитэ-бэлэмнии, үлэтэ-хамнаһа үллэ-балла күөстүү оргуйа-бидилийэ туруохтун, тус бэйэтэ күн сиригэр баар бары үтүнү билиэхтин, дьоллоох эрэ буолуохтун диэн алгыспын тиэрдэбин!

С.Д. Федотов,

1984 сыллаахха ыччат үнкүүтүн бөлөбүн чилиэнэ

Ожо эрдэктэн өрүүтүн
 Үнкүүнү тутабын дуунабар,
 Үнкүү ол нарын көстүүтүн
 Өрүүтүн көрөбүн тулабар.

Үнкүүлүүр санаабын арыян
 “Мичээрбэр” үөрүүнэн кэлбитим
 Бу дьикти алыпка ылларан,
 Кэрэбэ угуйар буолбутум.

Долгуйа, нусхайа турабын
 Үтүө дьон үөрүүтүн истээри,
 Үөрэбин, көтөбүн, саныыбын
 Бар дьонум мичээрин көрөөрү.

Лена Корякина, 1984 с.

Мин «Мичээр» үнкүү ансамбылыгар 6-с кылааска үөрэнэ сылдьан кирибитим. Салайааччынан бэйэтин идэтин ымпыгын-чымпыгын баһылаабыт, олоххо бэйэтин суолун таба тайамыт Александр Николаевич Окоемов үлэли сылдьара. Миигинниин бэйэбин кытта тэн саастаах кыргыттар Тихонова Соня, Прибылых Айта, Егорова Муся, Корякина Варя, Казанов Владик, Ядреев Павлик сылдыбыттар. Наһаа интэриэһинэй этэ. «Классика» уруогун ордук сөбүлүүрүм. Фортепьяноба Варвара Кирилловна Акимова наһаа үчүгэйдик үөрөспүтэ.

Александр Николаевич туруорбут үнкүүлэрэ диринг өйдөбүллээхтэр, саха норуотун фольклорун өрө тутар, сайыннарар анатлаахтар. «Мичээр» ансамбыл мин өйдөбүлбэр «Мичээринэн баай сүрэх бэс ыйыны сып-сылаас» диэн ырыаны кытта ыкса ситимнээх. Учууталларбар өссө даҕаны айымныылаах үлэни, махталы.

Евдокия Корякина (Леонтьева)

Миигин уонна бырааптын үнкүү эйгэтигэр ийэбит сизээн киллэрбитэ. Ол курдук 1986 сыллаахха музыкальной оскуолаба (урукку пионердар дьээлэригэр) хореография кылааһыгар кириэн 5 сыл үөрэммитит. Манна станокка туран дьарыктаныы, балет историятын уонна сольфеджиону үөрэтии, саас экзамен туттарыы, онтон киэһэтин үнкүүнү үөрэтии, репетициялар сабаланаалара. Александр Николаевич олус кытаанах уонна ирдэбиллээх буолан биер үнкүүнү 10-чата хатылатара. Ансамбыл оҕолоро бэйэ-бэйэбитин кытары этиспэт, охсупат биер дьээ кэргэн оҕолорун курдук иллээх буоларбыт. Саас, сайын айылбаа илдэ сылдьан үнкүүлэтэр, оонньотор, хаартыскаба түһэрэр этэ. Ожо сааһым саамай кэрэ түгэннэрэ «Мичээр» ансамбылга ааспыта. Бастагы таптал, билсиги, хоргутуу да баара. Ити курдук ансамбылга сылдьан Саха сириг үгүс улуустарын кэрийбиппит, тас дойдуларга кытары тахса сырыппыппыт.

1989 с. Москваба ВДНХ-ба, 1992 с. Африкаба Тунис государствоба сылдыы умнуллубат түгэннэринэн буолаллар. Александр Николаевич туруорбут үнкүүлэрэ туспа ураты суоллаахтар, хатыламаттар. Ол курдук «Хатыннаах чаранга», «Уһун суһуох», «Ыаҕайалаах үнкүү», «Чохчоохой», «Мунха», «Манган Хаар», «Саадыаҕай оҕус», «Кытылга» үнкүүлэр диринг ис хоһоонноохтор. Ансамбылга сылдьан бэйэбин көрүнүргэ, оҕолору кытары уопсай тылы буларга, аһаҕастык санааны этэргэ, оһуохайы таһаарарга, конференсьелыырга, кыраһыабайдык тутта сылдьарга үөрөммитим.

Билигин ханнык баҕарар үнкүүнү туруорар, оҕолорго үөрэтэр кыахтаахпын. Выпускниктартан кини суолунан барбыт оҕо элбэх, ханна да сырытталар бары үнкүүлүүлэр. Талааннаах салайааччы, үнкүүһүт, мелодист, ырыаһыт, тамадаһыт. Бу биһиги киэн туттар учууталбыт. Бэйэм үрдүк үөрэхтээх культурологпын, тыла суох оҕолор оскуолаларыгар иитээччинэн үлэлибин, кэргэннээхпин, үс эмдэй-сэмдэй уолаттардаахпын. Учууталбар талааннаах үөрэнээччилэри, үрдүк үктэли, өссө санга үнкүүлэрилэри көрөөччүлэргэ бэлэхтии туруохтун!

Наталья Николаева, 1993 с. выпускник

Мин 1986 сыллаахха 2-с кылааска үөрэнэ сылдьан I Хомустаахтаабы оҕо музыкальнай оскуолатын иһинэн баар үнкүү отделениетыгар бииргэ үөрэнэр оҕолорбун кытта маннайгы учууталбыт Солдатова Елена Егоровна көбүлээһининэн үөрэнэ киирбитим.

Үнкүүгэ сылдьан элбэх сири-дойдуну көрдүм, үгүһү туһаным дии саныбын. Ол курдук үнкүүгэ сылдьан эт-хаан өтгүнэн барытыгар бэлэм, эрчиллиилээх буолан араас таһымнаах спортивной күрэхтэһиилэргэ туох да эрчиллиитэ суох баран оскуолам, улуһум чиеһин көмүскээн кэлэрим. Киэн нэлэмэн Сахабыт сирин бары улуустарыгар хас каникул айыы баран гастроллуурбут, элбэх доҕор-атас булбуппут, бэйэбитигэр туһалаабы, санганы арийбыһпыт дии саныбын. Дьокуускай куоракка буолар уонна улууспут араас таһымнаах тэрээһиннэрэ «Мичээр» оҕо народной ансамбылын кыттыгыта суох ааспаттара.

Мань таһынан Сахабыт сиринэн эрэ мунгурдаммакка Россияҕа, Аан дойдуга тийэ араас таһымнаах тэрээһиннэргэ кыттыгыны ылбытым, ол курдук:

1989 с. – Москва куорат, ВДНХ, «Северные просторы».

198 с. – Улан-Удэ куорат.

1991 с. – Хотугу Африка, Тунис Государствота.

Оскуолаҕа үөрэнэр кэммэр иллэн кэммин сөпкө аттаран «Мичээр» оҕо үнкүүтүн народной ансамбылын кытта атаарбыһпын санаатахпына оскуолатаабы кэмим барыта ахтыллан ааһар.

Билигин бары олохпут суолун тус-туспа онгостон, үлэһит дьон буолан, оҕо-уруу төрөтөн, төрөөбүт сирбит сайдарын туһугар араас хайысханан үлэлии сырыттаһыт.

Бу үбүлүөйдээх сылга бастатан туран барҕа махталбын биллэриэм этэ, биһигини барыбытын түмпүт салайааччыбытыгар, культура туйгунугар, улуус бочуоттаах киһитигэр Окоемов Александр Николаевичка, бары төрөппүттэргэ, ийэбэр Светлана Игнатьевнаҕа, бастакы учууталбар Елена Егоровнаҕа, араас бириэмэҕэ үлэлээн ааспыт уонна «Мичээри» кытта алтыспыт, күүс-көмө буолбут дьонно.

«Мичээр» ансамбыла өссө таһаарыылаахтык үлэлии-хамсыы турарыгар, баҕарабын санаттан сана ситиһиилэри.

*Андрей Анатольевич Николаев,
«Таастаах нэһилиэгэ» МТ баһылыга*

Мин «Мичээр» оёо үнкүүтүн ансаамбылыгар 1986 сылтан оскуоланы бүтэриэхпэр дылы сылдыбытым. Кылааспыттан Николаев Андрей, Березкин Сережа, Корякина Лена буолан сылдыбыппыт.

Улуус, нэһилиэк иһигэр буолар тэрээһиннэр «Мичээр» ансаамбыл кыттыта суох буолбаттара. Үгүс үнкүү күрэхтэри кыттан үрдүкү миэстэлэргэ тиксэр этибит. Сценаҕа «Саадыбай орус» үнкүүгэ 16 уол оёо тахсан тэбис-тэн тэтиминэн оһон-тэбэн, чохчоохойдоон барара көрүүххэ кырдык астык этэ. Ити үнкүүнэн лауреат буолбуппутун өйдүүбүн.

Биһир ураты өйдөбүлүнэн Сахабыт сирин тас өттүгэр Бурятияҕа Улан-Удэ к., Тываҕа Кызыл к., дойдубут киинигэр Москва куоракка уонна ыраах Африка континеныгар Тунис государствотыгар фестивалларга кытта сылдыбыт буолар. Манна сылдьан оёо олобу көрүүтэ, толкуйа сайдар. Атын сир историятын, культуратын кытта алтыһан сүрдээх элбэх өйдөбүллээх, сайдыылаах буолан кэлэр. Бу курдук, «Мичээр» оёо үнкүүтүн ансаамбылыгар киһирэн биһиги элбэҕи билбиһпит, үөрэммиһпит.

Өссө биһир умнуллубат түгэнинэн 8 кылааска сылдьан «Океан» лаабырга баран сынньанан кэлбитим буолар. Манна 4 оёо буолан Березкин Сережа, Жиркова Лана, Посельская Рита уонна мин буолан путевка тутан Владивосток куораты көрөн кэлбиһпит.

Бу барыта салайааччыбыт, учууталбыт Александр Николаевич Окосмов өнөтө, сырата буолар. Кини учуутал быһыытынан уһулуччута, салайааччы сатабыллааҕа буолара билигин «Мичээр» ансаамбыл аата-суола даҕаны Музыкальнай оскуола кылааһыттан образцовай үнкүү народнай ансаамбыла буолбута бу элбэҕи этэр, ситим быстыбатын туоһулуур.

Түгэнинэн туһанан, күндү ансаамбыл билигин састаабын, үлэһиттерин, Александр Николаевич уонна «Мичээр» ансаамбылы үбүлүйгүтүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиһин! Куруутун «Мичээрдэр» инники күөһүгэ сылдьан, Нам улуһун, Хомустаах нэһилиэгин ааттата турун диэн баҕа санаабын этэбин.

*Анатолий Михайлович Дьяконов,
Хамаҕатта орто оскуолатын директора,
1986-1995 сс. «Мичээр» итиллээччитэ.*

Мин сүрдээбин бабаран, талаһан туран 1987 сыллаха оҕо музыкальнай оскуолатыгар А.Н.Окоемов салайааччылаах үнкүү отделениетыгар киирбитим. Күнтэн күн сана үнкүүлэри үөрэтэн, бастакынан сценаҕа тахсар чиэскэ тиксэн долгуйа турарбын бу баарды саныбын. Кыра группа «Облака», «Литовской», «Сударушка», «Дружба», «Хатыннаах чаранга» диэн үнкүүлэрдээх бастакы гастроллар саҕаламмыттара. Уус-Алдан уонна Хангалас улуустарыгар сылдьан дьон биһирэбилин ылбыппыт. «Мичээр» оҕо үнкүүтүн ансаамбылыгар сылдьан республика эрэ буолбакка, Россия араас куораттарыгар: Улан-Удэ, Москваҕа, Кызылга, Владивостокка «Океан» лаабырга, оннообор Африкаҕа тийэ Сахабыт сиригэр культураны көрдөрөр чиэскэ тиксибитим. Мантан ахсынньы аан-даам тымнытыттан, анараа +28° +30° кыраадыс куйааска тийэн, бассейнга дуоһуйуохпутугар диэри сөгүөлээн кэлбитим олус дьикти этэ. Мин бу ансаамбылга сылдьыбыт кэммин олус истинник уонна күндүтүк саныбын.

Салгыы культура колледжын хореография отделениетын бүтэрэн, ЯГСХА-ҕа экономист идэтигэр ситиһилээхтик үөрэнэн бүтэрбитим. «Сандал» ансаамбылга биэс сылы быһа Стас Катаковка үнкүүлээбитим. Хабаровскайынан, Красноярскайынан, Собуруу Корейанан Сахабыт сиригэр үнкүүлэрин көрдөрөммүт үөрүү-көтүү, ситиһии аргыстанан кэлэбит.

Инники дьылҕабын түстээбит Александр Николаевичка, олобум киэн аартыгар үктэннэрбит бары оскуолаҕа үөрэппит учууталларбар махтал буолуохтун.

Лана Прудецкая (Жиркова)

Мин «Мичээр» оҕо үнкүүтүн ансаамбылыгар 1988 сыллааха иккис кылааска үөрэнэ сылдьан кэлбитим. Ол саҕана ансаамбылга киирэргэ кэккэ экзаменнары туттарбыппыт. Оччолорго пионер дьэтигэр, билигин «Сайды» оҕо дьэтигэр дьарыктанарбыт. Үнкүүлүүрбүт таһынан, сольфеджиоҕа уонна музыкальнай инструментта талан үөрэнэрбит. Ансаамбылы биһиги кылаасан 6 буолан бүтэрбитим: Рита Посельская, Паша Никонова, Проня Окоемов, Миша Белолобская, Касьян Новгородов.

Салайааччыбыт Александр Николаевич барыбытын түмэ тардан, биер тэҥник сыһыаннаһан, бэйэ-бэйэҕэ көмөлөһөргө, доҕордоһорго үөрэппитэ. Ансаамбыл бэйэтэ туспа эйгэ курдук этэ. Бастакы улахан сыанаҕа тахсыахпыттан, хас концерт аайы саналыы сыанаҕа тахсар курдук долгуйарбын өйдүүбүн. 9 сыл «Мичээр» ансаамбылга дьарыктаммытым тухары республикабыт элбэх улуустарыгар гастроллаан, кыранысса таһыгар сынньанан, элбэх доҕордоммут-атастаммыт, үтүбэ-кэрэбэ уһуйуллубут, үгүскэ үөрэммит дьоллоох оҕо сааспын үөрэ-көтө, ахта саныбын.

Кэрэ эйгэҕэ угуйбут, үөрэхтээх, үлэһит дьон буоларбытыгар төһүү күүс буолбут «Мичээритигэр», чуолаан салайааччыбар Александр Николаевичка барҕа махталбын этэбин. Инникитин сыралаах үлэн үрдүктэн үрдүк таһымна тахсан, дьону-сэргэни үөрдэ-көтүтэ, дьолунан толоро туруохтун. Тус олоххор кытаанах доруобуйаны, дьолу-саргыны!

Таня Филиппова (Соловьева)

Мин бэйэбин өйдүүр буолуохпуттан, сыанаба лых курдук чэпчекитик дайар кэрэ бэйэлээх кыргыттары, уолаттары сэргии, сөбүлүү көрөрүм. Санаабар кинилэр ураты айылбалаах, үөһэттэн айдарыылаах курдуктара, кинилэргэ тэннэһии туолбат ыра санаа кэриэтэ этэ.

1989 сыл күһүнүгэр мин эмиэ ити кыталык кэриэтэ кэрэ оҕолор ортолоругар буолар чиескэ тиксибитим. Александр Николаевич Окоемовы, бастакы кирибит күммүттэн холобур оҕосторум. Кини үнкүүгэ угуйбут хас биридии оҕото сотору кэмминэн тэлибириир тэтинг кэриэтэ имигэс, үрүмэччи кэриэтэ үнкүүһүт бэрдэ буолан тахсара. Александр Николаевич олус сатабыллаах, мындыр өйдөөх салайааччы эбит. Биһиги оҕо сылдьан, ардыгар өйдөөбөт да эбиппит, холобура, салайааччыбыт тоҕо мөбүттэн ыларын, тоҕо биир тэнник хамсанарбытын кытаанахтык ирдиирин. Онтон билигин ылан көрдөххө, ити барыта бэйэтин айар үлэтин түмүгэр кыалларыттан, оҕолору дьингнээхтик кэрэ эйгэтигэр угуйуон баҕалаабыттан тахсар эбит.

«Мичээр» мин сүрэхпэр, дууһабар элбэх умнуллубат түгэннэри бэлэхтээбитэ, олобум ураты чаҕылхай буоларыгар улахан оруолу оонньообута. Республикабыт улуустарынан, тас дойдуларынан ырыалаах-тойуктаах, үнкүүлээх-битиилээх гастроллар, араас таһымнаах долгутуулаах күрэхтэр, дьон сэргэ биһирэбилэ – бу барыта саныырга-ахтарга олус да күндү.

Мин «Мичээр» оҕо народнай үнкүүтүн ансаамбылыттан кынаттанан, Дьокуускайдаагы тыа хаһаайыстыбатын академиятыгар студенныйы сылларбар «Сандал» үнкүү ансаамбылыгар ситиһиилээхтик дьарыктаммытым. «Сандал» ансаамбылга биһиги «Мичээрдэр» төрдүө этибит: таһымнаахтык дьарыктаммыппыт «Сандалга» үнкүүлүүр кэммитигэр тирэх буолбута. Манна даҕатын эттэххэ, «Мичээр» биһиги эт-хаан өттүнэн сайдарбытыгар эрэ буолбакка, өй-санаа өттүнэн чэчириирбитигэр эмиэ көмө буолбут эбит. Ол курдук, тус бэйэм оҕо эрдэхпиттэн бириэмэбин аттара, тулуурдаах буоларга, кэрэни кэрэхсииргэ үөрэммитим.

Билигин Дьокуускай куорат администрациятын муниципальной олорор дьээ боппуруоһун быһаарар управлениетыгар сүрүннүүр специһынан үлэли сылдьабын. Студенныйы кэммэр Кэрэ-Куолар күрэхтэригэр «Мисс Академия-2003», «2 вице-мисс ВУЗ-2004» үрдүк ааттары сүкпүтүм, үөрөхпин бүтэрбит сылбар «Туйаарыма-Куо» республикатаагы күрэххэ «Нарыйаана Куо», онтон Сунтаар улуһугар ытыллыбыт «Уһун суһуох» күрэххэ, «Күөгэлдьийэр күн тааһа» номинациялары ылбытым. Бу барыта мин тус бэйэм эрэ ситиһиим буолбакка, миигин оҕо эрдэхпиттэн кэрэ эйгэтигэр угуйбут төрөппүттэрим Лариса Прокопьевна уонна Афанасий Егорович, ону тэнэ биллэн турар «Мичээр» салайааччыта, Александр Николаевич Окоемов эмиэ ситиһиитэ диэхпин баҕарабын.

Биһиги «Мичээр» араас сыллаах выпускниктара, билигин бары тус-туһунан дьарыктаах, туһунан суоллаах-иистээх дьон буолан сылдьабыт. Хас биридиибит үнкүү-бити аргыстаах умнуллубат оҕо сааспыт иһин, бастатан туран, салайааччыбытыгар Александр Николаевич Окоемовка, өйөбүллэрин, өйдөбүллэрин иһин бары төрөппүттэрбитигэр махталбыт мунура суох.

Туйаара Москвитина

Заниматься в ансамбле я начала с младших классов. Записались почти всем классом, дружно ходили на занятия, после этого шли играть. Кажется, именно из-за этих игр сначала мы так дружно ходили на занятия. Потом со временем, когда уже игры стали не интересны, нас стало меньше, и к выпускному в ансамбле нас осталось всего трое.

«Мичээр» стал неотъемлемой частью нашей жизни, все школьные годы ассоциируются с занятиями в ансамбле, с гастролями. И хотя тогда казалось, что времени на остальное не хватает, сейчас понимаешь, что занятия нас научили правильно распоряжаться своим временем, расставлять приоритеты, понять каждого в большом коллективе.

Самыми запоминающимися были гастроли. В улусы, во все мероприятия, проводимые в Саха театре, Театре оперы и балета, во Дворце детства, ДК им. Кулаковского и т.д. А во время Международных детских игр «Дети Азии» стадион становился нашим вторым домом.

Сейчас с теплыми чувствами вспоминаем наш ансамбль, нашу вторую семью. И воспоминания о школьных временах неразрывно связаны с нашим любимым ансамблем, за что хочу поблагодарить Александра Николаевича и Софью Максимовну, а также выпускников и всех, кто работал в разное время в ансамбле.

Желаю дальнейшей плодотворной работы и процветания ансамблю, чтобы с каждым годом приходили заниматься еще больше детей.

Елена Соловьева (Винокурова)

Зав. фондом Государственного литературного музея им. П.А.Ойунского, выпускница 2001 года

Мин «Мичээр» оѳо үнкүүтүн ансаамбылыгар бастакы кылаастан сабалаан дьарыктаммытым.

Бу кэм тухары элбэх үчүгэй сыһыанга үөрэнэн, үнкүү кэрэ алыбар уйдаран, Сахабыт сирин араас улуустарынан гастроллаан, сайынны уйгу ыһыахтарга үрүмэчилиги тэлээрэн, араас тэрээһиннэр кэрэ киэргэллэрэ буолан ыһырыыга сылдьан үнкүүлээн, элбэх сиридойдуну көрөн-истэн, үгүс дьону-сэргэни кытта алтыһан, үүнэн-сайдан тахсыбыппыт.

Мин мэлдьи ахта саныбын оѳо сааһым умнуллубат түгэннэрин, ол Чехия, Польша курдук дойдуларга баран сынньанан кэлбит дьоллоох кэмнэри. Москва куоракка ытыллыбыт Бүтүн Союзтаабы фестивальга кыттан үгүс араас доѳоттордонон кэлбиппитин. Айанга араас

мүччүргэннээх түгэннэри.

Мин «Уһун суһуох», «Мунха» курдук дирин ис хоһоонноох үнкүүлэри олус сөбүлүүбүн уонна онно үнкүүлүүрбүттэн дуоһуйууну ылан, бэйэм сахам норуотунан, культурынан киэн туттабын. Бу барыта биһиги киһи быһыытынан сайдарбытыгар үгүс үтүө суолу хаалларбыта саарбаѳа суох.

Түгэнинэн туһанан Александр Николаевич Окоемовка уонна Софья Максимовна Тихоноваѳа итии-истин махталбын тиэрдэбин. Тапталаах ансаамбылым үөрүүлээх үбүлүйүнэн эвэрдэлибин. Өссө да үгүс үүнэр үтүө көлүөнэни иитэн таһааралларыгар баѳа санаабын тиэрдэбин.

Елена Николаевна Рафилова (Солдатова)

С теплым чувством вспоминаем наш любимый ансамбль, наших руководителей, ребят, с которыми мы танцевали. «Мичээр» не только ансамбль, где учат танцевать и красиво двигаться, а ансамбль, который развивает человека как личность, открывает новый взгляд на жизнь, дает возможность найти себя и идти по правильному пути.

Нас всегда хвалили, восхищались. Такие танцы, как «Ухун суһуох», «Санга Хаар», «Кытылга» и т.д., стали визитной карточкой ансамбля. Мы всегда танцевали с радостью и волнением. Все наши танцы были яркими, оригинальными, имели глубокий смысл, интересный сюжет.

Наши победы в конкурсах и фестивалях, гастроли, постановка танцев - все это результат кропотливой работы нашего талантливого руководителя Александра Николаевича Окоемова.

Татьяна Охлопкова

1993 сыллаахха бастакы кылааска үөрэнэ сылдьан, «Мичээр» ансамбылга бэлэмнэнии группаба сылдыбытым. Салайааччыбыт Александр Николаевич, хореографпыт София Максимовна үнкүү кэрэ эйгэтигэр киллэрэн, хайдах станокка турартан сабалаан, классикаба тийэ дьарыктыыллара, сахалы уонна араас норуоттар үнкүүлэрин үөрэтэллэрэ. Биһиги кылаастан Солдатова Лена, Винокуров Артур ансамбылга ситиһиилээхтик дьарыктаммышпыт. Элбэх конкурстарга кыттар, гастролларга барар этибит. Холобура, «Хотугу сулус» конкурска «Маннайгы хаар» үнкүүнэн лауреат буолбуппут. 1996 сыллаахха бастакы норуоттар икки ардыларынааҕы «Азия оболорун» оонньуутун культурнай программатыгар кыттыбышпыт. 1998 сыл кыранысса таһыгар, Чехия-Польша маршрутунаан күүлэйдээн кэлбиппит. Мин үнкүүлүүр сылларбар «Мичээр» народной ансамбыл ааты ылары ситиспитэ.

«Мичээр» ансамбылга сылдыбытым миэхэ үтүө-кэрэ өйдөбүлү хаалларбыта. Сөбүлээн дьарыктаммыт ансамбылым 25 сыллаах юбилейынан эбэрдэлиибин, үрдүк ситиһиилэри бабрабын!

Игорь Баишев

Мин Александр Николаевич Окоемов салайааччылаах «Мичээр» обо үнкүүтүн ансаамбылыгар 1992 с. кирибитим. Улууска эрэ буолбакка, республикаба тийэ биллэр «Мичээр» обо үнкүүтүн ансаамбыла быйыл сүүрбэ биэс сыла туолар. Бу үлэлээн кэлбит сылларын тухары улууска культура сайдарыгар улахан кылааты киллэрсипит, республикаба эрэ буолбакка, кыранысса таһыгар тийэ Саха сириин ааттаппыт коллектив. Ансаамбылга сылдыбыт кэмим обо сааһым биир кэрэ-бэлиэ өйдөбүлү буолар. Элбэх дьону, культураны кытта алтыһан, сири-дойдуну көрөн, бэйэ бэйэбитигэр, дьонго ирдэбиллээх буоларга, кэрэни кэрэхсииргэ үөрэннибит.

Надежда Артемьева (Петрова)

«Мичээр» ансамбыл 25 сыла. Бу сыыппара үнкүү курдук уустук эйгэбэ элбэх сыл. Үгүс элбэх оҗо үнкүүнү сөбүлээн дыарык онгостон кэллэ. Мин эмиэ ансамбылга 2001 сыллаахха киирбитим. Манна сылдыар оҗо сатаан үнкүүлүүр эрэ буолбат, үгүс үчүгэй хаачыстыбаны эмиэ инэринэр. Бириэмэтин сатаан аттаран туһана үөрэнэбин. Араас мероприятиеларга, атын омук сирдэринэн сылдьан, киһи духуобунай культурата сайдар. 2003-2007 сылларга ансамбыл солистката этим. Бу кэмнэ ордук уолаттар хото киирэн дыарыктаммыттар. Кыргызтар аҗыйах буоламмыт конкурстарга үксүгэр уолаттар кыттан миэстэлэһэлэрэ. Ону салайааччыбыт Александр Николаевич: «Атын ансамбыл салайааччылары эйиэхэ хайдах бачча элбэх уол сылдыарый, биһиэхэ наар кыргызтар дыарыктаналлар», — диэн этэрэ. Үнкүү абылган итиннэ сытара буолуо дии саныбын.

Дьэ, ити курдук, оҗо сааспыт үнкүү-битии аргыстаах умнуллубаттык ааспыта. Билигин учууталым суолун батыһан, культура колледжын хореография отделениетыгар үөрэнэ сылдыабын. Салайааччыбытыгар Александр Николаевичка үтүө доруобуйаны бабаран туран инникитин даҗаны элбэх оҗону иитэн-үөрэтэн, олох киэн аартыгар таһаараргар баҗарабыт.

Мария Парникова,
«Мичээр» ансамбыл солистката

Мин оскуолаҗа үөрэнэр сылларбар быдан ордук күндү кэрэ-бэлиэ, умнуллубат түгэннэри бэлэхтээбит «Мичээр» ансамбыл буолар. Биһиги, оҗолор, элбэх нэһилиэктэринэн, улуустарынан сотору-сотору гастролларга барарбыт. Араас конкурстарга, фестивалларга кыттан үксүн миэстэлэһэн кэлэрбит. Мин «Мичээр» оҗо үнкүүтүн народной амсаамбылыгар үрдүк таһаарыылаахтык үнкүүлээн кэллим. 2007 сылга «Лучший танцор» номинацияны ылары ситиспитим. Саамай өйдөөн хаалбыт түгэним — Китай Народной Республикатыгар 2008 сылга Аан дойдутааҗы фольклор фестивалыгар үрдүк ситиһиленэн кэлбишпит.

Мин «Мичээр» ансамбылга сылдьан элбэҗи билбишпиттэн, көрбүшпүттэн, үгүс добордоммушпүттэн үөрэбин. Бу ансамбылга сылдыарбыт биһиэхэ үөрэххэ сайдарбытыгар, өйбүтүгэр-санаабытыгар, культуралаах буоларбытыгар көмөлөстө.

«Мичээр» ансамбыл өссө даҗаны үрдүктэн үрдүк ситиһиини даҗайа тур!

Скрыбыкин Андрей, үнкүүһүт

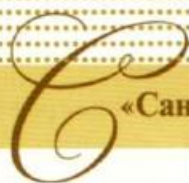

«Сандаара» үн­күү коллектива

© 2010-2011. All rights reserved. This page is protected by copyright. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior written permission of the publisher.

«Сандаара» оюу үгкүүтүн ансаамбылын ситиһиилэрэ

- 1995 с. – «Сандаара» үгкүү ансаамбыла тэриллибитэ
 2002 с. – «Танцует Якутск» куонкурус дипломана
 2002 с. – «Танцует Эңсиэли» куонкурус лауреата
 2003 с. – Республикаатаабы «Капельки весны» хореографической отделениелар куонкурустарын лауреата
 2003 с. – улуустаабы «Танцует Эңсиэли» куонкурус Гран-при хаһаайына
 2003 с. – республикатаабы үгкүү коллективтарын «Сир биһик» куонкурус лауреата
 2003 с. – Мэнгэ-Хангалас улууһугар республикатаабы «Сүр көтөбүү» уолаттар коллективтарын куонкурустарын лауреата
 2004 с. – Болгария Сливень к. VIII Аан дойдутаабы фольклор фестивалын лауреата
 2004 с. – улуустаабы «Танцуют дети Эңсиэли» куонкурус лауреата
 2005 с. – Турцияда Стамбул к. «Евразия-2005» Аан дойдутаабы фольклорнай үгкүү фестивалын лауреата
 2005 с. – Искандерум к. «Арцуз-2005» I-кы фольклорнай үгкүү фестивалын кыттыылаахтара
 2006 с. – Рибниц-Дамгартен к. (Германия) Аан дойдутаабы оюу фольклорнай фестивалын дипломана
 2006 с. – улуустаабы «Танцуют дети Эңсиэли» куонкурус лауреата
 2007 с. – улуустаабы «Танцуют дети Эңсиэли» куонкурус лауреата
 2008 с. – Ханчжоу к. (Китай) I Аан дойдутаабы фольклор фестивалын кыттыылааба
 2009 с. – «Танцует Якутия» республиканской куонкурус лауреата
 2009 с. – «Хотугу сулус» республиканской зональной куонкурус лауреата
 2009 с. – «Хотугу сулус» республиканской конкурс улуустаабы түһүмэбин I, II степеннээх лауреата

«Сандаара» уһуйуллааччылары

2000 Афанасьева Лара Степановна Ким Лена Николаевна Корнилов Михаил Анатольевич Аргунова Ефросиния Николаевна	2003 Андросова Варвара Прокопьевна Савинова Екатерина Сергеевна	2007 Дьяконова Юлия Кузьминична Пинигина Мария Антоновна
2001 Зырянов Григорий Егорович Горохова Яна Александровна Захаров Георгий Викторович Попов Василий Леонидович Петрова Любовь Николаевна Байанаев Ньургустан Ильич Федоров Дмитрий Дмитриевич Николаев Ньургун Дмитриевич Тарабукина Туйаара Николаевна	2004 Азарова Мария Дмитриевна Соловьев Виталий Валерьевич	2008 Прокопьева Аина Андреевна Саввина Яна Николаевна
2002 Иванова Анастасия Никитична Ким Андрей Николаевич Зырянов Вячеслав Егорович Муталиева Аза Башировна	2005 Аргунова Марта Васильевна Мордосов Алексей Валерьевич Романов Вадим Валерьевич Шарапова Снежана Васильевна	2009 Петрова Светлана Николаевна Ильина Алена Николаевна Местникова Анна Андреевна Халдеева Роза Ивановна Эверстова Сахая Харьевна Осипова Анжелика Васильевна Христифорова Александра Геннадьевна Оконешникова Анастасия Дмитриевна Глазкова Мария Викторовна Новгородова Екатерина Семеновна
	2006 Колесова Дария Михайловна Захарова Виктория Викторовна Аргунов Борис Васильевич Павлова Ольга Матвеевна Романов Борис Владимирович Удинов Валентин Александрович Христифоров Юрий Геннадьевич	

Эти-сиини чэбдигирдэр бөлөх

«Волшебство Востока» шоу-конкурс түгээнэрэ

Танцы – это молодость

У художественных руководителей творческих коллективов, как я заметила, особая, неповторимая манера общения. Они делятся своими мыслями легко, с юмором, непринужденно. Независимо от возраста «горечи прожитых лет», гнетущего давления опыта, каковые есть у многих взрослых, у хударков они никак не ощущаются. Может поэтому они не стареют душой и всегда выглядят гораздо моложе своих лет.

В «Мичээр» я подошла как раз во время тренировки. Художественный руководитель занимался с младшей группой прямо в коридоре, в то время как старшие упражнялись в танцевальном зале. Детей много, места не хватает.

- Вы подождите, пожалуйста, мы скоро закончим, – сказал Александр, и тут же забыв о нашем существовании, с головой ушел на работу... – И-и раз... Саша, тяни носок... Два-а... Ваня, не сутулься, как древний старик.... Три. Прогнулись, Дима, не стой, ты что, лом проглотил?

Костюм – половина успеха

Чтобы не мешать, разглядываю фотографии на стендах. Черно-белые, цветные, из поездок и гастролей, набредаю на маленькую костюмерную. Хрупкая женщина из пучков волос, подобных тем, какими пользуются в салонах для наращивания, плетет косы...

Мы познакомились. Анастасия Никифорова раньше занималась в кружке Александра Николаевича, сейчас работает костюмером.

- Помню, как в клубе прочитали объявление: «Набираем юношей и девушек в танцевальный кружок», - рассказывает Анастасия Ивановна. - Мы пришли.... Начали заниматься. Тогда, конечно, «Мичээр» был совсем другой. Мы были уже взрослые, почти все работали в совхозе. Но атмосфера, какую создает вокруг себя Александр Николаевич, и тогда была такой же доброжелательной, дружеской, особенной... Мы выступали, ездили на гастроли, участвовали в многочисленных смотрах, жизнь была ключом. Костюмы тогда шили самостоятельно, и они были очень простые... заметили, наверное, на фотографиях?

Костюм, - говорит Анастасия, – это половина успеха. Добротные, щедро украшенные платья – визитная карточка ансамбля. Сейчас в двух маленьких подобных комнатках висят тщательно упакованные в чехлы самые разные костюмы. «Мичээр» – народный ансамбль, поэтому и большинство костюмов – якутские национальные.

Порядок в костюмерной идеальный. К каждому наряду приколоты бумажки с именами.

- Самые «богатые» костюмы были шиты еще в советское время, в 1986 году, - рассказывает Анастасия Ивановна, – для «фирменного» танца нашего ансамбля «Уһун суһуох» (Длинная коса). Сейчас такие костюмы обошлись бы очень дорого. Финансов у ансамбля, конечно, мало. Поэтому надо особенно тщательно заботиться о том, что есть.

Анастасия Ивановна мечтает о паровой и швейной машинках. После каждого выступления приходится пришивать отлетевшие крючки, менять молнии, чистить подолы. Ребята тоже бережно относятся к своим костюмам, но случается всякое: там зацепятся, здесь сядут на жвачку.... В других коллективах даже свои швейные цеха есть, а «Мичээр» позволить такую «роскошь» пока не может. Новых платьев не шили давно. В костюмерной интересно, как в музее. В отдельных, надписанных коробках хранятся обувь, головные уборы, другие аксессуары. Пока я разглядывала костюмы, Александр Николаевич освободился.

Большой ансамбль для маленького села

Хотя это выражение в корне неверно. Свободным он, по всей видимости, не бывает никогда. То и дело заглядывают подопечные с вопросами: где диск с такой-то записью? Заболел солист, кем заменить?

Александр Николаевичу приходится решать и административные вопросы. В ансамбле пять штатных единиц: хударк, администратор, педагог-репетитор, костюмер и репетитор. Есть старый автобус, но ездить на нем нет возможности. За ремонт мотора его пришлось отдать в аренду «Айантрансу». На финансовые трудности руководитель «Мичээр» особо не жалуется, но признает, что раньше помощь оказывалась куда более существенная: костюмами, выездами за пределы республики. Сейчас выбираться в другие страны очень трудно, тем не менее в последние годы «Мичээр» побывал в Болгарии, Турции.

- Все время хотелось спросить, — обращаюсь к Александру Николаевичу. — Во время ысыаха, летних мероприятий республиканского уровня всегда присутствуют танцевальные коллективы... Иной раз на центральном тьюсюлге одновременно танцуют до десятка самых разных коллективов. Скажите, и вы там бываете?

- Конечно. Это все ансамбли народного танца: «Эрэл», мегино-кангаласский «Кыталык», таттинская «Дружба» и наш «Мичээр»... Поскольку мы живем близко от города, участвуем во всех крупных мероприятиях столицы. Скоро, кстати, «Дети Азии»...

- А вот и вопрос: как можно отличить ваш ансамбль в таком танцевальном «ассорти»? То есть, в чем изюминка «Мичээр»?

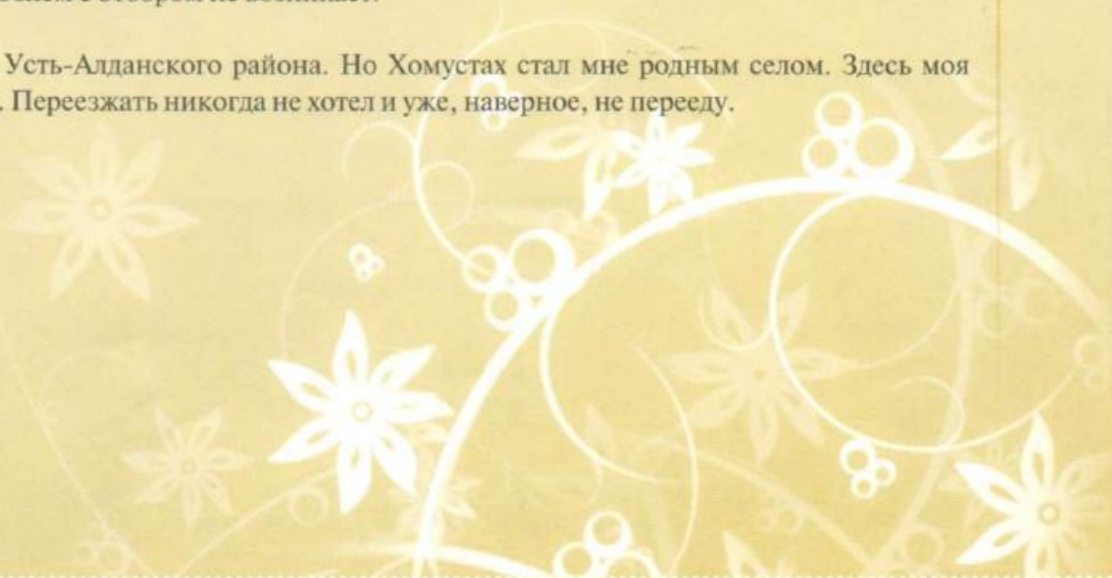
- В таких мероприятиях не столь важно выделиться. Напротив, нужно слиться с другими составляющими танцевального оформления, танцевать в «унисон», гармонировать друг с другом. Обычно, главное событие в эти моменты разворачивается где-нибудь в центре, поэтому отвлекать внимание зрителей от выступления алгысчыта или приветствий высоких гостей было бы весьма не кстати. Но у «Мичээр» есть отличительная черта. Наши танцы имеют сюжетную линию. На мой взгляд, это самое главное. Зритель вовлекается в какую-то историю, сопереживает, чувствует, а не просто любит набором сложных движений тела.

- Обычно такие ансамбли создаются в рай центра, где живет больше народа, есть отбор. В маленьких селах это большая редкость. Не трудно?

- Есть сложности, но преодолимые. Иначе «Мичээр» не готовился бы к своему 25-летнему юбилею. Неподалеку от I Хомустаха есть село Партизан, где у нас свой филиал. Дети занимаются и там, так что особых проблем с отбором не возникает.

- Вы местный?

- Нет, я родом из Усть-Алданского района. Но Хомустах стал мне родным селом. Здесь моя мама, любимая работа. Переезжать никогда не хотел и уже, наверное, не перееду.

B Belle Dans по-хомустахски

Короткое интервью закончено. Александр спешит домой, чтобы успеть забрать диск с записями и быстро поужинать. Через час начнутся занятия со старшей группой. Уже несколько лет, кроме народных танцев, Александр ведет занятия по шейпингу, фитнесу, аэробике и танцам живота для населения. На костюмы, насущные расходы остро нужны средства.

Занятия платные, но по сравнению с городом цены более чем умеренные. Всего 100 рублей в месяц. Занимаются в основном представительницы прекрасного пола самого разного возраста. Особенно намским женщинам понравились экзотические танцы живота. Они не просто занимаются для себя, а ставят танцы, выступают с ними на концертах, участвуют в мероприятиях.

Александр убегает, я остаюсь разглядывать фотографии. Через несколько минут начинают собираться подопечные из старшей группы.

- Ой, все бросила, детей успела покормить, мужа не дождалась, — говорит одна подруга другой.

- А я и сериал не досмотрела. Наконец-то позанимаюсь. А то все чего-то не хватало, — отвечает та.

Женщины приходят на танцы с удовольствием и говорят, что жизнь круто изменилась. Больше энергии, меньше недомогание. Улучшается настроение, появляется оптимизм. Жить, оказывается, нужно с улыбкой...

Мария Павлова,

с. I Хомустах, Намский улус, «Якутия»,

1 февраля, 2008 г.

Массово-политическое издание

«МИЧЭЭР» ДАРИТ РАДОСТЬ

*25-летию образцового коллектива России,
детского народного ансамбля танца «Мичээр»
Республики Саха (Якутия)*

Составители:

**Окоемов Александр Николаевич,
Баишева Нюргюяна Михайловна,
Филиппова Татьяна Филипповна и другие**

На якутском и русском языках

Дизайн и верстка Г.П.Рудых
Художник И.К.Васильева

Подписано в печать 26.01.2010. Формат 60x84 1/8. Печать офсетная.
Гарнитура Таймс. Усл. п.л. 7,0. Тираж 300 экз. Заказ № 128

Отпечатано в типографии ООО РИЦ «Офсет».
677008, РС(Я), г. Якутск, ул. Билибина, 10А, тел. 36-92-91.

70. -

